T083 TKL 1 (37) 1509 Luận Đại Trí Độ 15.Giải Thích Nguyện Bồ Tát Mười Phương Đến P2

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 10 443

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ

QUYEÅN 10

GIAÛI THÍCH CAÙC BOÀ-TAÙT MÖÔØI PHÖÔNG ÑEÁN Phaàn 2

KINH: Phaät Baûo Tích traû lôøi Phoå Minh raèng: “Thieän nam töû! Qua khoûi theá giôùi nhieàu nhö caùt soâng Haèng ôû veà phöông Taây, coù moät theá giôùi teân laø Ta-baø, trong aáy coù Phaät hieäu laø Thích-ca Maâu-ni, ñang muoán thuyeát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho caùc ñaïi Boà-taùt, aáy laø thaàn löïc cuûa Ngaøi”. LUAÄN: Hoûi: Phaät cuõng nhö nuùi Tu-di, khoâng bò soùng nöôùc bieån caû lay ñoäng, nay vì sao ñaùp lôøi Phoå Minh hoûi? AÁy laø töôùng lay ñoäng? Nhieáp taâm thôøi khoâng noùi, taùn taâm thôøi coù noùi. Noùi phaùp laø töø giaùc quaùn phaùt sinh. Giaùc quaùn laø vieäc thoâ, Phaät khoâng neân coù vieäc thoâ aáy? Ñaùp: Phaät tuy ñaõ nhaäp saâu thieàn ñònh, khoâng bò theá söï laøm ñoäng. Nay vì taâm ñaïi töø bi thöông xoùt chuùng sanh, maø thuyeát phaùp ñoaïn tröø nghi ngôø cho hoï. Nhö nuùi chuùa Tu-di, gioù nhoû khoâng theå lay ñoäng, neáu coù gioù Tuøy-lam thoåi ñeán thôøi môùi rung ñoäng maïnh. Phaät cuõng vaäy, khi coù ngoïn gioù ñaïi töø bi thoåi ñeán thôøi vì thöông xoùt maø taâm ñoäng, phaân taùn thaân ra voâ soá ñi vaøo naêm ñaïo ñeå giaùo hoùa chuùng sanh, hoaëc laøm thaân trôøi cho ñeán thaân suùc sanh. Laïi nöõa, thaät söï Phaät khoâng ñoäng, Ngaøi thöôøng nhaäp ñònh, do nhaân duyeân phöôùc ñöùc ñôøi tröôùc, maø toaøn thaân phaùt ra tieáng, öùng tieáp caùc vaät nhö tieáng vang, cuõng nhö nhaïc trôøi töï döng phaùt ra tieáng. Laïi nhö ngoïc Ma-ni, tuøy theo ngöôøi muoán gì cho naáy. Neáu muoán aùo maëc, uoáng aên, thuoác thang, tuøy yù caàn duøng, töï nhieân ñeàu coù ñöôïc. Phaät cuõng nhö theá, töø trong loã chaân loâng kia, treân thaân Ngaøi töï nhieân coù tieáng, tuøy taâm thuyeát phaùp, trong aáy Phaät khoâng heà nghó töôûng, cuõng khoâng phaân bieät.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 10 444

Nhö trong kinh Thuyeát-maät-tích Kim-cang noùi: “Phaät coù ba söï bí maät laø thaân maät, ngöõ maät, yù maät. Taát caû chö Thieân, loaøi ngöôøi ñeàu khoâng hieåu, khoâng bieát”. Trong moät hoäi chuùng sanh, maø hoaëc coù ngöôøi thaáy thaân Phaät saéc hoaøng kim, saéc baïch ngaân, caùc taïp saéc. Coù ngöôøi thaáy thaân Phaät cao moät tröôïng saùu thöôùc. Hoaëc thaáy moät daëm, möôøi daëm, traêm ngaøn vaïn öùc, cho ñeán voâ bieân voâ löôïng khaép caû hö khoâng nhö theá v.v... goïi laø thaân maät. Veà ngöõ maät laø, coù ngöôøi nghe aâm thanh cuûa Phaät toûa xa moät daëm, coù ngöôøi nghe möôøi daëm, traêm ngaøn vaïn öùc voâ soá voâ löôïng khaép caû hö khoâng. Trong moät hoäi chuùng maø hoaëc coù ngöôøi nghe thuyeát veà boá thí, coù ngöôøi nghe thuyeát veà trì giôùi, coù ngöôøi nghe thuyeát veà nhaãn nhuïc, tinh taán, thieàn ñònh, trí tueä. Nhö vaäy cho ñeán möôøi hai boä loaïi kinh vaên, taùm vaïn phaùp tuï, moãi moãi tuøy taâm maø nghe, aáy goïi laø ngöõ maät. Baáy giôø Muïc-lieân suy nghó muoán bieát aâm thanh cuûa Phaät gaàn hay xa, lieàn duøng söùc thaàn tuùc cuûa mình ñi qua ngaøn vaïn öùc theá giôùi Phaät môùi döøng nghæ, vaãn nghe aâm thanh Phaät cuõng nhö ôû gaàn khoâng khaùc. Nôi theá giôùi döøng chaân aáy, ñang laø böõa aên cuûa Phaät vaø ñaïi chuùng, ngöôøi coõi naøy thaáy Muïc-lieân oâm bình baùt ñöùng, caùc ñeä töû cuûa Phaät naøy hoûi Phaät cuûa hoï raèng: “Ngöôøi naøy nhö con saâu lôùn töø ñaâu ñeán, laïi khoaùc aùo Sa-moân maø ñi vaäy?” Phaät naøy traû lôøi: “Chôù khinh ngöôøi aáy. ÔÛ veà phöông Ñoâng, qua khoûi voâ löôïng Phaät theá giôùi, coù Phaät hieäu laø Thích-ca Maâu-ni, ngöôøi aáy laø ñeä töû coù thaàn tuùc cuûa Phaät aáy”. Phaät naøy laïi hoûi: “Muïc-ñoä-giaø-löôïc-töû (Moudgalyaya-na)! Sao oâng laïi ñeán ñaây?” Muïc- lieân thöa: “Con vì tìm aâm thanh cuûa Phaät, cho neân ñeán ñaây”. Ñöùc Phaät baûo Muïc-lieân: “OÂng tìm aâm thanh cuûa Phaät, qua voâ löôïng öùc kieáp, cuõng khoâng theå tìm ra ñöôïc bieân giôùi cuûa noù”. Laïi nöõa, Phaät ra ñôøi laø ñeå döùt boû nghi ngôø cho chuùng sanh, cho neân thuyeát phaùp cho hoï. Ñieàu aáy khoâng neân gaïn hoûi. Cuõng nhö khoâng neân hoûi maët trôøi taïi sao laïi tröø boùng toái? Phaät cuõng nhö vaäy, khoâng neân hoûi Phaät vì sao maø traû lôøi. Hoûi: Caùc Phaät giaùc ngoä baèng nhau neân goïi laø Ñaúng giaùc. Nay vì sao baûo ñoù laø thaàn löïc cuûa Phaät kia? Ñaùp: Chæ cho thaáy laø khoâng coù toâi, ta, kia, ñaây; vì ñeå dieät taät ñoá, kieâu maïn vaäy. Laïi nöõa, theá giôùi coù ñöôïc caùc vò Trôøi, thöôøng mong caàu söï toân troïng hôn caû, vì kieâu maïn maø töï noùi raèng: Trôøi, ñaát, ngöôøi, vaät ñeàu do ta bieán hoùa ra. Nhö Phaïm-thieân vöông noùi vôùi caùc Phaïm-thieân raèng: “Ta taïo ra caùc ngöôi”. Trôøi Tyø-nöõu (Virnu) noùi: “ÔÛ theá gian maø coù keû raát giaøu

sang danh tieáng, ñeàu laø moät phaàn söùc maïnh oai ñöùc cuûa thaân ta. Ta coù theå thaønh töïu theá gian, cuõng coù theå phaù hoaïi theá gian. Oai ñöùc theá gian ñeàu do ta laøm”. Vì coù caùc Trôøi nhö vaäy neân hoï phaù phaùp töôùng nhaân duyeân. Lôøi thaät cuûa chö Phaät khoâng phaù hoaïi phaùp töôùng nhaân duyeân. Cho neân noùi ñoù laø thaàn löïc cuûa Phaät kia. KINH: Baáy giôø Boà-taùt Phoå Minh baïch Phaät Baûo Tích raèng: “Baïch Theá Toân! Con nay seõ ñeán thaêm Phaät Thích-ca Maâu-ni ñeå leã baùi cuùng döôøng, vaø thaêm caùc vò ñaïi Boà-taùt laø

nhöõng vò keá thöøa toân vò, ñeàu ñaõ chöùng ñöôïc Ñaø-la-ni vaø caùc Tam muoäi, ôû trong caùc Tam muoäi ñeàu ñöôïc töï taïi. LUAÄN: Hoûi: Söï trì giôùi, thieàn ñònh, trí tueä vaø ñoä ngöôøi cuûa chö Phaät ñeàu nhö nhau, Boà-taùt Phoå-Minh aáy taïi sao coøn muoán ñeán thaêm Phaät Thích-ca Maâu-ni? Ñaùp: Caùc Boà-taùt thöôøng muoán thaêm Phaät khoâng bieát nhaøm chaùn, nghe phaùp khoâng bieát nhaøm chaùn, thaáy caùc Boà-taùt khoâng bieát nhaøm chaùn. Caùc Boà-taùt ñeàu nhaøm chaùn ñoái vôùi phaùp theá gian, maø ñoái vôùi ba vieäc treân, taâm khoâng heà bieát nhaøm chaùn. Nhö cö só Thuû töø treân coõi trôøi Tònh-cö, ñi ñeán muoán thaáy Phaät, nhöng vì thaân oâng quaù vi teá, gioáng nhö söõa loûng khoâng tuï laïi treân maët ñaát. Phaät noùi vôùi cö-só Thuû raèng: “OÂng haõy hoùa laøm thaân thoâ, quaùn saéc töôùng cuûa maët ñaát naøy”, Cö só lieàn nhö lôøi Phaät daïy, hoùa laøm thaân thoâ, quaùn nieäm töôùng ñaát, roài ñaàu maët leã chaân Phaät, ñöùng qua moät beân, Phaät hoûi cö só: “OÂng coù bao nhieâu vieäc khoâng nhaøm chaùn maø ñöôïc sanh trong coõi trôøi Tònh-cö?” Baïch raèng: “Con coù ba söï khoâng nhaøm chaùn maø ñöôïc sanh leân coõi trôøi Tònh-cö: 1- Thaáy Phaät ñeå cuùng döôøng khoâng nhaøm chaùn. 2- Nghe phaùp khoâng nhaøm chaùn. 3- Cung caáp cho chuùng Taêng khoâng nhaøm chaùn. Cuõng nhö luùc Phaät ôû taïi Dieâm-phuø-ñeà, boán boä chuùng thöôøng ñi theo Phaät ñeå nghe phaùp, hoûi phaùp. Chö Thieân Tònh-cö chuùng con cuõng thöôøng theo con ñeå nghe phaùp, hoûi phaùp”. Haøng Thanh-vaên coøn nghe phaùp khoâng bieát nhaøm chaùn, huoáng haøng Boà-taùt thaân phaùp taùnh. Vì sao? Boà-taùt Phoå-Minh ñeán thaêm Phaät Thích- ca Maâu-ni vaø thaêm caùc Ñaïi Boà-taùt ôû ñoù, laø nhöõng vò keá thöøa toân vò, ñeàu ñaõ chöùng ñöôïc Ñaø-la-ni vaø caùc Tam muoäi, nhö trong chöông Taùn Boà-taùt tröôùc kia ñaõ noùi: Ñaõ ñöôïc töï taïi ñoái vôùi caùc Tam muoäi. Hoûi: Nhö Phaät laø moät ngöôøi ñaõ ñöôïc töï taïi trong heát thaûy Tam muoäi, sao laïi noùi Boà taùt cuõng ñöôïc töï taïi trong heát thaûy Tam muoäi?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 10 446

Ñaùp: Coù hai thöù Tam muoäi: Moät laø Tam muoäi cuûa Phaät, hai laø Tam muoäi cuûa Boà-taùt. Caùc Boà taùt aáy ñöôïc töï taïi ñoái vôùi tam muoäi cuûa Boà taùt, chaúng phaûi ñoái vôùi tam muoäi cuûa Phaät. Nhö ôû trong kinh Chö Phaät Taäp Yeáu coù noùi: “Vaên thuø thi-lôïi muoán thaáy Phaät taäp hoäi, maø khoâng theå ñeán ñöôïc, chö Phaät ñaõ trôû veà choã cuõ.” Vaên thuø thi-lôïi ñeán choã chö Phaät taäp hoäi, ôû ñoù coù moät ngöôøi nöõ ngoài gaàn Phaät kia maø nhaäp vaøo Tam muoäi. Vaên thuø thi-lôïi ñi vaøo, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät xong, baïch Phaät raèng: “Côù sao ngöôøi nöõ naøy ñöôïc ngoài gaàn Phaät maø con khoâng ñöôïc?” Phaät baûo Vaên thuø thi-lôïi: “OÂng haõy ñaùnh thöùc ngöôøi nöõ naøy daäy khoûi Tam muoäi roài oâng haõy töï hoûi ngöôøi aáy”. Vaên thuø thi-lôïi beøn khaûy moùng tay ñeå thöùc maø khoâng daäy, caát tieáng keâu lôùn cuõng khoâng daäy, caàm tay keùo cuõng khoâng daäy, laïi duøng Thaàn tuùc laøm rung ñoäng Tam thieân ñaïi thieân theá giôùi cuõng khoâng daäy. Vaên thuø thi-lôïi baïch Phaät: “Baïch Theá Toân! Con khoâng theå thöùc daäy ñöôïc”. Khi aáy Phaät phoùng aùnh saùng lôùn chieáu theá giôùi haï phöông, trong aáy coù moät vò Boà-taùt treân laø Khí-chö-caùi, lieàn töø

haï phöông xuaát hieän ñeán choã Phaät, ñaàu maët ñaûnh leã döôùi chaân Phaät roài ñöùng sang moät beân. Phaät baûo Boà-taùt Khí-Chö-Caùi: “OÂng haõy ñaùnh thöùc ngöôøi nöõ aáy”. Boà-taùt lieàn khaûy moùng tay, ngöôøi nöõ aáy lieàn töø Tam muoäi daäy. Vaên thuø thi-lôïi baïch Phaät: “Vì nhaân duyeân gì con laøm rung ñoäng caû Tam thieân ñaïi thieân theá giôùi maø vaãn khoâng theå khieán ngöôøi nöõ aáy khôûi daäy, coøn Boà-taùt Khí-Chö-Caùi khaûy moùng tay moät caùi laø khôûi daäy khoûi Tam muoäi lieàn?” Phaät baûo Vaên thuø thi-lôïi: “OÂng nhaân ngöôøi nöõ aáy maø baét ñaàu phaùt yù A-naäu-ña-la Tam-mieäu Tam Boà-ñeà, ngöôøi nöõ aáy nhaân Boà-taùt Khí-Chö-Caùi maø baét ñaàu phaùt yù A-naäu-ña-la Tam-mieäu Tam Boà-ñeà. Vì theá neân oâng khoâng theå ñaùnh thöùc daäy”. Ñoái vôùi tam muoäi chö Phaät, coâng ñöùc ôû trong Tam muoäi cuûa chö Boà-taùt ñöôïc töï taïi, nhöng ñoái vôùi Tam muoäi cuûa chö Phaät thì Boà-taùt môùi vaøo ñöôïc ít nhieàu neân chöa ñöôïc töï taïi. KINH: Phaät baûo Phoå Minh: “OÂng muoán ñi qua thì tuøy yù, neân bieát phaûi thôøi”. Baáy giôø Phaät Baûo Tích laáy hoa sen saéc vaøng ngaøn caùnh ñöa cho Boà-taùt Phoå Minh maø baûo: “Thieän nam töû! OÂng ñem hoa naøy raûi leân treân Phaät Thích-ca Maâu-ni. Caùc Boà-taùt sanh ôû theá giôùi Ta-baø kia, laø nhöõng vò khoù hôn, khoù bì kòp, oâng haõy nhaát taâm ñi tôùi theá giôùi kia”. LUAÄN: Hoûi: Vì sao Phaät noùi muoán ñi tuøy yù, neân bieát phaûi thôøi? Ñaùp: Vì Phaät ñaõ caét ñöùt tình rieâng ñoái vôùi ñeä töû vaø trong taâm Ngaøi khoâng coøn raøng buoäc vôùi ñeä töû. Laïi nöõa, vò Boà-taùt aáy chöa chöùng ñöôïc Nhaát-thieát-trí, chöa chöùng ñöôïc Phaät nhaõn, neân trong taâm coøn nhieàu nghi ngôø cho raèng Phaät Thích-

ca Maâu-ni coâng ñöùc lôùn, ñöôïc lôïi ích hoaëc nhieàu hôn, cho neân noùi “muoán ñi qua tuøy yù”. Laïi nöõa, vò Boà-taùt aáy ôû xa troâng thaáy Phaät Thích-ca Maâu-ni thaân nhoû, loøng hôi coù chuùt kieâu maïn noùi laø Phaät kia khoâng baèng (Phaät naøy). Cho neân Phaät baûo oâng ñi qua choã ñoù chôù quan saùt thaân Phaät, chôù nghó ñeán theá giôùi maø chæ nghe Phaät thuyeát phaùp thoâi. Laïi nöõa, theá giôùi aáy caùch theá giôùi naøy raát xa, ôû taän nöôùc phöông Ñoâng. Vò Boà-taùt aáy nghe Phaät Thích-ca Maâu-ni thuyeát caùc phaùp töôùng vôùi Phaät Baûo Tích thuyeát caùc phaùp töôùng raát gioáng nhau, môùi noùi: “Theá giôùi tuy xa, maø phaùp töôùng khoâng khaùc, do ñoù nieàm tin lôùn taêng theân, taâm trôû neân kieân coá”. Laïi nöõa, do nhaân duyeân ñôøi tröôùc, tuy sanh ôû nôi xa, maø ñi ñeán nghe thuyeát phaùp. Thí nhö daây buoäc chaân chim seû, chim cuõng bay xa, nhöng khi keùo laïi thì veà. Laïi nöõa, caùc Boà-taùt trong theá giôùi Ta-baø thaáy Boà-taùt Phoå Minh töø xa ñeán nghe phaùp, lieàn suy nghó: “Kia töø xa coøn ñeán nghe phaùp, huoáng ta sanh trong theá giôùi naøy maø khoâng nghe phaùp?” Bôûi caùc nhaân duyeân nhö vaäy neân noùi: “muoán ñi qua tuøy yù, neân bieát phaûi thôøi”. Hoûi: Thaàn löïc cuûa chö Phaät ngang nhau, laïi khoâng caàu phöôùc, taïi sao laáy hoa laøm tin? Ñaùp: Vì haønh theo phaùp theá gian vaäy. Nhö hai vò Quoác vöông, theá löïc tuy ñoàng nhau, cuõng göûi ñoà taëng cho nhau. Laïi nöõa, bieåu thò thieän taâm nhu nhuyeán cho neân laáy hoa laøm tin. Trong phaùp theá gian, keû söù giaû töø xa ñeán taát phaûi coù tin. Phaät theo phaùp theá gian cho neân gôûi tin. Laïi nöõa, vì chö Phaät cung kính phaùp, neân

cuùng döôøng phaùp, laáy phaùp laøm Thaày. Vì sao? Vì ba ñôøi caùc ñöùc Phaät ñeàu laáy thaät töôùng chö phaùp laøm Thaày. Hoûi: Vì sao khoâng töï cuùng döôøng phaùp trong thaân mình, maø laïi cuùng döôøng phaùp cuûa ngöôøi khaùc? Ñaùp: Theo phaùp theá gian, nhö Tyø-kheo muoán cuùng döôøng Phaùp baûo, nhöng khoâng töï cuùng döôøng phaùp ôû trong thaân maø cuùng döôøng caùc ngöôøi trì phaùp, bieát phaùp, hieåu phaùp. Phaät cuõng vaäy, tuy trong thaân coù phaùp, maø laïi cuùng döôøng phaùp cuûa Phaät khaùc. Hoûi: Nhö Phaät thì khoâng coøn caàu phöôùc ñöùc, taïi sao coøn cuùng döôøng? Ñaùp: Phaät töø trong voâ löôïng A-taêng-kyø kieáp tu caùc coâng ñöùc, thöôøng haønh caùc vieäc thieän, khoâng chæ caàu quaû baùo, maø vì kính troïng caùc coâng

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 10 448

ñöùc maø laøm vieäc cuùng döôøng. Nhö khi Phaät coøn taïi theá, coù moät Tyø-kheo muø, maét khoâng troâng thaáy nhöng tay thì khaâu aùo. Khi kim suùt chæ, thaày noùi: “Ai öa coù phöôùc ñöùc, xin xaâu kim hoä toâi?” Gaëp khi Phaät ñi ñeán nôi ñoù, Ngaøi noùi vôùi Tyø-kheo: “Ta laø ngöôøi öa coù phöôùc ñöùc, ñeå Ta xaâu kim hoä cho oâng”. Vò Tyø-kheo nghe bieát tieáng Phaät, voäi ñöùng daäy söûa aùo ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, baïch Phaät raèng: “Coâng ñöùc cuûa Phaät ñaõ ñaày ñuû, sao coøn noùi öa coù coâng ñöùc?” Phaät baûo: “Ta tuy coâng ñöùc ñaõ ñaày ñuû, maø Ta bieát saâu xa veà nhaân duyeân cuûa coâng ñöùc, quaû baùo cuûa coâng ñöùc, naêng löïc cuûa coâng ñöùc. Nay Ta ñöôïc laø toái ñeä nhaát trong heát thaûy chuùng sanh, laø do coâng ñöùc aáy, cho neân Ta öa coù”. Phaät vì vò Tyø-kheo aáy maø taùn thaùn coâng ñöùc xong, tieáp ñoù Ngaøi tuøy yù thuyeát phaùp cho oâng. Vò Tyø-kheo aáy ñöôïc phaùp nhaõn thanh tònh, nhuïc nhaõn laïi saùng ra. Laïi nöõa, Phaät tuy coâng ñöùc ñaõ ñaày ñuû, khoâng coøn caàn gì nöõa, nhöng vì giaùo hoùa ñeä töû neân noùi: “Ta coøn laøm coâng ñöùc, caùc oâng vì sao khoâng laøm?” Nhö trong nhaø kyõ nhaïc, moät oâng laõo traêm tuoåi maø muùa, coù ngöôøi cheâ raèng: “OÂng giaø ñaõ traêm tuoåi, coøn muaù maø laøm gì?!” OÂng ñaùp: “Ta khoâng caàn gì maø muùa, ta chæ muoán daäy con chaùu maø thoâi”. Phaät cuõng vaäy, coâng ñöùc tuy ñaõ ñaày ñuû, maø vì ñeå daïy ñeä töû laøm coâng ñöùc neân laøm vieäc cuùng döôøng Hoûi: Neáu nhö vaäy, sao Phaät khoâng töø xa raûi hoa ñeán treân Phaät Thích- ca Maâu-ni, maø laïi sai ngöôøi ñi cuùng döôøng? Ñaùp: Vì ôû ñaây caùc Boà-taùt tin nôi Phoå Minh vaäy. Laïi nöõa, söù giaû cuûa Phaät sai ñi, nöôùc, löûa, binh, ñoäc, traêm ngaøn thöù haïi, khoâng theå laøm thöông toån, ñöôøng saù xa xoâi, muoán cho ñöôïc an oån. Hoûi: Sao khoâng laáy baûo vaät ñeïp ñeõ, kinh ñieån saâu xa, hay Phaät baûo, Boà-taùt baûo (töùc laø thöù baùu naøy chö thieân khoâng thaáy ñöôïc, noù xuaát sanh caùc thöù vaät quyù nhö ngoïc Ma-ni, neân goïi laø Phaät baûo) laøm tin, maø laïi laáy hoa sen? Hoa sen laø vaät nhoû moïn ñaâu ñuû laøm tin? Ñaùp: Phaät khoâng caàn vaät. Baûo vaät cuûa Phaät, baûo vaät cuûa trôøi coøn khoâng caàn huoáng laø baûo vaät cuûa ngöôøi. Vì khoâng caàn neân khoâng sai mang ñi. Cuõng vì caùc Phaät töï coù ñuû nhö nhau, neân khoâng sai mang ñi. Kinh ñieån saâu xa cuõng vaäy. Laïi nöõa, caùc kinh ñoái vôùi Phaät khoâng coù gì thaäm thaâm, noùi thaäm thaâm laø xuaát töï nôi ngöôøi phaøm. Ñieàu ngöôøi phaøm nghi ngôø, ñoái vôùi Phaät voâ ngaïi.

Khoù ñoái vôùi ngöôøi phaøm, ñoái vôùi Phaät ñeàu deã. Laïi nöõa, hoa höông thanh dieäu, ñaùng duøng ñeå cuùng döôøng, nhö ngöôøi hieán taëng, taát phaûi duøng vaät laï. Hoûi: Sao chæ duøng hoa sen, khoâng duøng vaät khaùc?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 10 449

Ñaùp: Cuùng döôøng thì chæ duøng hoa, höông, traøng phan, baûo caùi. Hoa coù hai söï laø saéc vaø höông. Hoûi: Hoa khaùc cuõng coù höông, coù saéc, sao chæ duøng hoa sen cuùng döôøng? Ñaùp: Nhö trong kinh Hoa Thuû noùi: "Möôøi phöông Phaät ñeàu laáy hoa cuùng döôøng Phaät Thích-ca Vaên". Laïi nöõa, hoa sen coù ba loaïi: Hoa cuûa ngöôøi, hoa cuûa trôøi, hoa cuûa Boà-taùt. Hoa cuûa ngöôøi, thöù hoa sen lôùn coù treân möôøi caùnh, hoa cuûa trôøi coù traêm caùnh, hoa cuûa Boà-taùt ngaøn caùnh. Trong theá giôùi kia, phaàn nhieàu coù Hoa sen ngaøn caùnh saéc vaøng choùi saùng. Trong theá giôùi Ta-baø tuy coù hoa bieán hoùa ngaøn caùnh, maø khoâng coù hoa sanh trong nöôùc, cho neân Ngaøi sai mang ñi. Hoa sen ngaøn caùnh saéc vaøng aáy, nhö ñaõ noùi ôû trong ñoaïn veà töôùng löôõi. Hoûi: Sao Phaät sai Phoå Minh laáy hoa raûi treân Phaät? Ñaùp: Phaùp cuùng döôøng laø hoa, höông, phöôùn, loïng. Phöôùn, loïng thì neân ôû treân, höông khoâ thì neân ñoát, höông öôùt thì neân boâi döôùi ñaát, höông boät vaø höông nöôùc neân raûi. Hoûi: Sao khoâng chæ cuùng daâng roài thoâi, maø coøn töï tay raûi leân treân? Ñaùp: Töï tay cuùng döôøng laø thaân nghieäp, lôøi noùi eâm dòu hoûi han laø khaåu nghieäp, phaùt khôûi thaân nghieäp khaåu nghieäp laø yù nghieäp. Ba nghieäp aáy ñöôïc coâng ñöùc beàn chaéc, laøm nhaân duyeân cho Phaät ñaïo. Hoûi: Vì sao noùi "OÂng neân nhaát taâm cung kính thaän troïng, caùc Boà-taùt trong theá giôùi Ta-baø laø khoù bì kòp, khoù hôn?" Ñaùp: Phaät, Bích-chi Phaät, A-la-haùn, taát caû caùc Hieàn Thaùnh, ñeàu nhaát taâm cung kính thaän troïng. Ma hoaëc Ma daân, caùc kieát söû cuûa noäi thaân, caùc toäi baùo ñôøi tröôùc ñeàu laø giaëc. Gaàn caùc thöù giaëc aáy, neân phaûi nhaát taâm, cung kính, thaän troïng. Cuõng nhö ñi vaøo giöõa giaëc, khoâng töï thaän troïng giöõ gìn, thì giaëc baét. Vì vaäy neân noùi nhaát taâm cung kính thaän troïng ñeå ñi qua theá giôùi kia. Laïi nöõa, vì loøng ngöôøi deã taùn loaïn, nhö cuoàng nhö say, nhaát taâm cung kính thaän troïng laø ñaàu cuûa caùc coâng ñöùc. Nhieáp taâm ñöôïc thieàn, lieàn ñöôïc trí tueä chôn thaät, ñöôïc trí tueä chôn thaät, lieàn ñöôïc giaûi thoaùt, ñöôïc giaûi thoaùt lieàn ñöôïc heát khoå. Nhöõng vieäc nhö vaäy, ñeàu töø nhaát taâm maø ñöôïc. Nhö sau khi Phaät Baùt Nieát-baøn moät traêm naêm, coù moät thaày Tyø-kheo teân laø Öu-ba-cuùc, laø vò A-la-haùn chöùng ñöôïc luïc thoâng, laøm Ñaïi ñaïo sö cuûa coõi Dieâm-phuø-ñeà luùc baáy giôø. Luùc aáy coù moät Tyø-kheo-ni, moät traêm hai möôi tuoåi, vò Tyø-kheo-ni aáy luùc nhoû ñaõ töøng thaáy Phaät. Ngaøi Öu-ba-cuùc vaøo nhaø baø ñeå hoûi veà dung nghi cuûa Phaät, tröôùc tieân sai ñeä töû

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 10 450

ñeán noùi vôùi Tyø-kheo-ni raèng: "Ñaïi sö toâi laø Öu-ba-cuùc muoán ñeán thaêm baø ñeå hoûi veà dung nghi cuûa Phaät". Khi aáy vò Tyø-kheo-ni laáy bình baùt ñöïng ñaày daàu meø, ñaët döôùi caùnh cöûa ñeå thöû coi oai nghi cuûa Öu-ba-cuùc coù ñöôïc roõ raøng chaêng? Öu-ba-cuùc ñi vaøo, töø töø ñaåy caùnh cöûa, laøm ñoå moät ít daàu.

Ngoài xong, Ngaøi hoûi Tyø- kheo-ni: “Baø ñaõ töøng thaáy Phaät chaêng? Dung maïo gioáng nhö theá naøo? Xin noùi cho toâi ñöôïc roõ”. Tyø-kheo-ni ñaùp: “Luùc aáy toâi coøn nieân thieáu, thaáy Phaät ñi vaøo laøng, moïi ngöôøi ñeàu noùi “Phaät ñeán”, toâi theo moïi ngöôøi chaïy ra, troâng thaáy aùnh saùng cuûa Ngaøi toâi lieàn leã baùi, chieác thoa vaøng treân ñaàu toâi rôi xuoáng ñaát, taïi röøng caây toái muø, aùnh saùng Phaät soi ñeán, moïi vaät u aån ñeàu ñöôïc troâng thaáy, toâi lieàn löôïm ñöôïc thoa. Töø ñoù veà sau, toâi laøm Tyø-kheo-ni. Öu-ba-cuùc laïi hoûi: “Luùc Phaät coøn ôû ñôøi, oai nghi leã phaùp cuûa caùc Tyø-kheo nhö theá naøo?” Ñaùp: “ Luùc Phaät coøn ôû ñôøi, Luïc quaàn Tyø-kheo raát laø teä aùc, khoâng bieát taøm quyù, maø oai nghi pheùp taéc hôn oâng baây giôø, vì sao maø bieát theá? Vì Luïc quaàn Tyø-kheo ñi vaøo cöûa, khoâng laøm daàu ñoå. Luïc quaàn Tyø-kheo tuy laø teä aùc, maø ñuùng nhö nghi phaùp cuûa Tyø-kheo, ñi, ñöùng, naèm, ngoài khoâng maát phaùp taéc. OÂng tuy laø A-la-haùn coù saùu thaàn thoâng maø khoâng baèng boïn hoï.” Öu-ba-cuùc nghe noùi lôøi aáy, heát söùc hoå theïn. Vì vaäy neân noùi nhaát taâm cung kính thaän troïng, laø töôùng traïng cuûa baäc thieän nhaân vaäy. Laïi nöõa, vì sao noùi laø nhaát taâm cung kính thaän troïng? Vì caùc vò Boà- taùt aáy khoù hôn, khoù bì kòp, khoù phaù, khoù gaàn. Cuõng nhö Sö töû chuùa to lôùn, khoù hôn, khoù phaù hoaïi; cuõng nhö Baïch töôïng vöông vaø Long vöông; cuõng nhö ngoïn löûa lôùn, ñeàu khoù coù theå ñeán gaàn. Caùc Boà-taùt aáy coù ñaïi phöôùc ñöùc trí tueä löïc, neáu ngöôøi naøo muoán hôn hay muoán phaù hoaïi, ñeàu khoâng theå ñöôïc; maø chæ coù theå töï haïi maø thoâi. Theá neân noùi laø khoù gaàn. Hoûi: Heát thaûy ñaïi Boà-taùt ñeàu coù ñaïi coâng ñöùc, trí tueä lôïi caên, heát thaûy ñeàu khoù gaàn, côù sao chæ noùi caùc Boà-taùt trong theá giôùi Ta-baø laø khoù gaàn? Ñaùp: Ñuùng nhö lôøi aáy. Chæ vì caùc Boà-taùt töø trong theá giôùi Ña Baûo ñi ñeán, thaáy theá giôùi Ta-baø naøy khoâng baèng, toaøn ñaù, caùt, oâ ueá, xaáu xa, thaân Boà-taùt thì nhoû, taát caû moïi söï ñeàu khoâng baèng, chaéc sanh loøng nghi maïn, theá neân Phaät noùi haõy nhaát taâm cung kính thaän troïng, caùc Boà-taùt kia khoù gaàn. Laïi nöõa, ngöôøi sanh ôû choã vui, phaàn nhieàu khoâng duõng maõnh, khoâng thoâng minh, ít trí tueä, nhö ngöôøi sanh ôû chaâu Uaát-ñôn-la-vieät, vì quaù vui maø khoâng xuaát gia, khoâng thoï giôùi. Sanh trong coõi trôøi cuõng vaäy, coøn trong theá giôùi Ta-baø naøy nhaân duyeân cuûa söï vui ít, coù ba ñieàu döõ laø giaø,

beänh, cheát, caùch nuoâi soáng theo ñaát ñai khoù, cho neân deã sanh taâm nhaøm chaùn. Thaáy giaø beänh cheát keùo ñeán, taâm raát chaùn sôï, thaáy ngöôøi ngheøo cuøng, bieát do nhaân duyeân ñôøi tröôùc gaây neân, sanh taâm raát chaùn, do vaäy neân noùi coù trí tueä lôïi caên. caùc Boà-taùt ôû trong coõi kia, laø theá giôùi baûy baùu, caùc thöù caây baùu, taâm töôûng tôùi uoáng aên, tuøy yù lieàn coù ñöôïc. Nhö vaäy neân khoù sanh taâm nhaøm chaùn, cho neân trí tueä khoâng theå thoâng lôïi, lôùn lao. Cuõng nhö dao beùn, ñaët vaøo trong ñoà uoáng aên toát, dao deã sanh ræ seùt, ñoà uoáng aên tuy toát nhöng khoâng thích hôïp vôùi dao. Neáu laáy ñaù maø maøi, laáy môõ, tro maø lau chuøi, thì ræ seùt lieàn saïch, dao ñöôïc beùn. Boà-taùt cuõng nhö vaäy, sanh trong theá giôùi hoãn taïp, neân coù lôïi trí maø khoù gaàn. Nhö

ngöôøi luùc nhoû sieâng naêng khoù nhoïc, thì coù nhieàu taøi naêng, cuõng kham ñöôïc nhieàu vieäc. Laïi nhö nuoâi ngöïa maø khoâng côõi, thì khoâng duøng ñöôïc vieäc gì. Laïi nöõa, trong theá giôùi Ta-baø, Boà-taùt coù nhieàu phöông tieän neân khoù gaàn, caùc nôi khaùc thì khoâng vaäy. Nhö Phaät noùi: "Ta töï nhôù ñôøi tröôùc, moät ngaøy boá thí cho ngöôøi nghìn thaân maïng, vì ñeå ñoä chuùng sanh. Tuy caùc coâng ñöùc, saùu Ba-la-maät, taát caû Phaät söï ñaày ñuû maø khoâng laøm Phaät, thöôøng duøng phöông tieän ñoä thoaùt chuùng sanh. Vì nhöõng vieäc aáy, caùc Boà-taùt trong theá giôùi Ta-baølaøkhoù gaàn. KINH: Baáy giôø Boà-taùt Phoå Minh töø nôi Phaät Baûo Tích nhaän laáy hoa sen saéc vaøng ngaøn caùnh, vôùi voâ soá haøng xuaát gia, taïi gia vaø caùc ñoàng nam ñoàng nöõ cuøng caát böôùc. LUAÄN: Hoûi: Boà-taùt Phoå-Minh coù ñaïi löïc thaàn thoâng neân coù theå ñi ñeán, coøn haøng xuaát gia, taïi gia Boà-taùt, vaø caùc ñoàng nam ñoàng nöõ laøm sao töï ñi ñöôïc? theá giôùi Ña Baûo ôû taän cuøng phía Ñoâng, daëm ñöôøng xa xoâi, caùc haøng aáy töï duøng söùc mình maø ñi, hay laø söùc cuûa Phaät Baûo Tích? Hay laø söùc cuûa Boà-taùt Phoå-Minh? Hay laø söùc cuûa Phaät Thích-ca Maâu-ni? Ñaùp: Hoaøn toaøn do söùc cuûa caû boán haïng ngöôøi. Caùc haøng Boà-taùt xuaát gia taïi gia aáy laø nhöõng Boà-taùt ñaõ ñöôïc baát thoái, thaønh töïu nguõ thoâng, kheùo tu boán Nhö yù tuùc, coù nhaân duyeân vôùi ñöùc Phaät Thích-ca Maâu-ni töø ñôøi tröôùc, cuõng do töï söùc mình, cuõng do söùc cuûa Boà-taùt Phoå-Minh. Vì sao? Trong ñoù, ngöôøi theá löïc moûng thôøi do söùc cuûa Boà-taùt Phoå-Minh maø ñeán ñöôïc. Nhö khi Chuyeån luaân Thaùnh vöông bay ñi, thì caû boán thöù binh vaø caùc cung, nhaø, suùc vaät, thuù vaät taát caû ñeàu bay. Vì coâng ñöùc cuûa Chuyeån luaân Thaùnh vöông raát lôùn, ñuû khieán cho taát caû bay ñi. Ñaây cuõng nhö vaäy, ngöôøi theá löïc moûng thì do söùc cuûa Boà-taùt Phoå-Minh, ñeàu cuõng ñi theo ñöôïc. Cuõng laø do söùc cuûa Phaät Baûo Tích vaø aùnh saùng cuûa Phaät Thích-ca Maâu-ni soi cho. Neáu töï khoâng coù söùc, chæ do aùnh saùng cuûa Phaät Thích-ca Maâu-ni soi ñeán cuõng coù theå ñeán ñöôïc, huoáng gì coù caû ba söùc.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 10 452

Hoûi: Boà-taùt Phoå-Minh sao khoâng chæ ñi moät mình maø ñem nhieàu ngöôøi theá? Ñaùp: Vì ñuùng leõ laø coù taû höõu ñi theo vaäy. Cuõng nhö khi Quoác vöông ñi ra ngoaøi, taát caû coù quaàn thaàn ñi theo. Laïi nöõa, ñoù laø ngöôøi coù nhaân duyeân vôùi Boà-taùt Phoå-Minh vaø ñöùc Phaät Thích-ca Maâu-ni. Sao vaäy? Vì trong ñaïi chuùng kia hai chuùng cuøng ñeán, neân bieát keû coù nhaân duyeân thì ñi ñeán, keû khoâng coù nhaân duyeân thì ôû laïi. Hoûi: Vò Boà-taùt aáy vì sao cuøng ñi ñeán vôùi caùc taïi gia, xuaát gia, ñoàng nam, ñoàng nöõ? Ñaùp: Baûy chuùng ñeä töû Phaät laø Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Hoïc giôùi ni, Sa-di, Sa-di-ni, Öu -baø-taéc, Öu-baø-di. Öu -baø-taéc, Öu-baø-di laø taïi gia, naêm chuùng kia laø xuaát gia. Trong chuùng xuaát gia taïi gia hoaëc coù hai haïng, hoaëc lôùn tuoåi, hoaëc nhoû tuoåi. Nhoû laø ñoàng nam, ñoàng nöõ, ngoaøi ra laø lôùn tuoåi. Hoûi: Ngöôøi lôùn neân ñi, coøn ngöôøi nhoû laøm sao coù theå ñeán ñöôïc? Ñaùp: Taïi coâng ñöùc, khoâng taïi lôùn nhoû. Neáu maát söï lôïi ích cuûa coâng ñöùc, laøm ñieàu baát thieän, thì tuy giaø maø nhoû, neáu coù coâng ñöùc lôïi ích, laøm ñieàu thieän, thôøi tuy nhoû maø lôùn. Laïi nöõa,

thaáy ngöôøi nhoû ñi ñeán, ngöôøi troâng thaáy seõ khen: “Nhoû maø coøn ñöôïc vaäy, coøn vì phaùp maø töø xa ñi ñeán”. Cuõng hieån baøy Phaät phaùp duø nhoû hay lôùn ñeàu ñöôïc phuïng haønh. Trong phaùp cuûa ngoaïi ñaïo, haøng Baø-la-moân môùi ñöôïc haønh phaùp ñoù, chaúng phaûi Baø-la-moân thì khoâng ñöôïc haønh. Phaät phaùp khoâng keå lôùn, khoâng keå nhoû, khoâng keå trong, khoâng keå ngoaøi, heát thaûy ñeàu ñöôïc tu haønh, cuõng nhö uoáng thuoác, coát ñeå töø beänh, khoâng löïa ngöôøi sang, heøn, lôùn nhoû. KINH: Ñeàu cuùng döôøng, cung kính, toân troïng, taùn thaùn caùc ñöùc Phaät ôû phöông Ñoâng. LUAÄN: Hoûi: Neáu cuùng döôøng khaép caû caùc ñöùc Phaät ôû phöông Ñoâng, thì caùc ñöùc Phaät raát nhieàu, bieát bao giôø môùi cuùng xong maø ñeán ñöôïc nôi aáy? Ñaùp: Caùc Boà-taùt khoâng cuùng döôøng theo caùch cuûa ngöôøi, trôøi, maø töï laøm theo caùch cuûa Boà-taùt. Caùch cuùng döôøng cuûa Boà-taùt, thaân vaøo thieàn ñònh, thaân aáy ñi thaúng ñeán, roài töø treân thaân aáy, xuaát ra voâ löôïng thaân, hoaù laøm ñuû thöù vaät cuùng döôøng, ñaày khaép theá giôùi cuûa chö Phaät, cuõng nhö khi Long vöông ñi, töø thaân tuoân nöôùc, möa khaép thieân haï. Hoûi: Caùc Boà-taùt aáy muoán ñi ñeán choã Phaät Thích-ca Maâu-ni, côù sao

giöõa ñöôøng laïi cuùng döôøng chö Phaät? Ñaùp: Chö Phaät laø phöôùc ñieàn baäc nhaát, neáu ai cuùng döôøng thì ñöôïc quaû baùo lôùn. Cuõng nhö ngöôøi söûa sang nhieàu coâng nghieäp ruoäng vöôøn laø ñeå ñöôïc nhieàu luùa. Chö Boà-taùt thaáy chö Phaät cuùng döôøng maø ñöôïc quaû baùo laøm Phaät, cho neân cuùng döôøng. Laïi nöõa, Boà-taùt thöôøng kính troïng Phaät, nhö ngöôøi ta kính troïng cha meï. Chö Boà-taùt nhôø nghe Phaät thuyeát phaùp maø ñöôïc caùc thöù Tam muoäi, caùc thöù Ñaø-la-ni, caùc thöù thaàn löïc. Vì bieát ôn Phaät cho neân cuùng döôøng roäng khaép. Nhö trong kinh Phaùp Hoa, Boà-taùt Döôïc Vöông töø nôi Phaät maø ñöôïc Tam muoäi Bieán hieän saéc thaân, môùi suy nghó raèng: “Ta seõ cuùng döôøng Phaät vaø Phaùp Hoa Tam muoäi nhö theá naøo?” Lieàn bay leân ñeán giöõa trôøi, duøng söùc Tam muoäi möa xuoáng baûy baùu, höông hoa, traøng phan, baûo caùi, cuùng döôøng Phaät. Sau khi ra khoûi Tam muoäi, yù coøn cho nhö vaäy laø chöa ñuû, trong moät ngaøn hai traêm naêm aên nhöõng thöùc aên thôm, uoáng caùc daàu thôm, roài sau duøng giaï traéng quaán vaøo mình maø ñoát leân vaø töï phaùt theä raèng: “Mong cho aùnh saùng cuûa thaân toâi chieáu ñeán taùm möôi haèng haø sa theá giôùi Phaät”. Chö Phaät trong taùm möôi haèng haø sa theá giôùi aáy taùn thaùn raèng: “Laønh thay, laønh thay! Thieän nam töû! Laáy thaân cuùng döôøng, aáy laø baäc nhaát, hôn ñem quoác thaønh theâ töû cuùng döôøng gaáp traêm ngaøn vaïn laàn, khoâng theå ñem thí duï so saùnh”. Trong moät ngaøn hai traêm naêm, thaân chaùy maõi khoâng taét. Laïi nöõa, söï cuùng döôøng Phaät aáy ñöôïc voâ löôïng tieáng taêm, phöôùc ñöùc lôïi trí. Caùc vieäc baát thieän ñeàu dieät töø heát, caùc thieän caên ñöôïc taêng tröôûng, ñôøi naøy ñôøi sau thöôøng ñöôïc quaû baùo cuùng döôøng, laâu veà sau seõ ñöôïc laøm Phaät. Cuùng döôøng Phaät nhö vaäy, ñöôïc voâ löôïng caùc thöù lôïi ích, theá neân caùc Boà-taùt cuùng döôøng Phaät. KINH: Caàm caùc hoa höông, anh laïc, höông boät, höông nöôùc, höông ñoát, höông xoa, y phuïc, traøng

phan, loïng baùu, höôùng ñeán choã Phaät Thích- ca Maâu-ni, ñeán roài ñaàu maët ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ñöùng qua moät beân. LUAÄN: Hoûi: Neáu coù leã, côù sao noùi ñaàu maët ñaûnh leã döôùi chaân Phaät? Ñaùp: Trong thaân theå ngöôøi ta quyù nhaát laø ñaàu, vì laø nôi chöùa ñöïng nguõ tinh (naêm giaùc quan) vaø ôû treân heát. Chaân laø caùi heøn nhaát, vì ñaïp leân choã baát tònh vaø ôû döôùi heát. Cho neân ñem caùi quyù maø leã caùi heøn, laø vì cuùng döôøng moät caùch quyù troïng nhaát. Laïi nöõa, leã coù baäc thaáp, baäc giöõa, baäc cao. Leã baäc thaáp laø vaùi, baäc

giöõa laø quyø, baäc cao laø cuùi ñaàu. Ñaàu maët leã döôùi chaân laø caùch cuùng döôøng baäc cao. Do vaäy, trong Luaät taïng cuûa Phaät, haï toïa Tyø-kheo hai tay ñôõ hai chaân thöôïng toïa, ñaàu maët cuùi leã. Hoûi: Oai nghi cuûa thaân coù boán laø hoaëc ngoài, hoaëc ñöùng, hoaëc ñi, hoaëc naèm, côù sao chæ ñöùng moät beân? Ñaùp: Vì môùi ñeán neân khoâng neân ñi, vì cung kính khoâng neân naèm, vieäc aáy thaät deã roõ, ñaâu caàn phaûi hoûi. Neân hoûi taïi sao ngoài, taïi sao ñöùng. Ngoài laø söï cuùng döôøng khoâng toân troïng, coøn ñöùng laø söï cuùng döôøng toân troïng. Laïi nöõa, trong Phaät phaùp, caùc haøng ngoaïi ñaïo xuaát gia vaø haøng cö só khi ñi ñeán choã Phaät ñeàu ngoài. Ngoaïi ñaïo laø ñaïo khaùc, khinh Phaät neân hoï ngoài, keû cö só thì nhö khaùch, cho neân ngoài. Coøn heát thaûy naêm chuùng, thaân taâm thuoäc vaøo Phaät, cho neân ñöùng. Neáu laø A-la-haùn ñaéc ñaïo nhö Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn-lieân, Tu-boà-ñeà v.v... vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong, cho neân ñöôïc pheùp ngoài, ngoaøi ra caùc ngöôøi khaùc, tuy ñöôïc chöùng ba ñaïo quaû Sô, Nhò, Tam cuõng khoâng ñöôïc pheùp ngoài, vì chöa laøm xong ñaïi söï, chöa phaù heát giaëc kieát söû. Cuõng nhö vua toâi, ngöôøi coù coâng lôùn neân ñöôïc ngoài. Trong caùc haøng Boà-taùt tuy coù keû cö só, maø vì töø xa ñi ñeán cuùng döôøng Phaät cho neân ñöùng. KINH: Baïch Phaät raèng: “Nhö Lai Baûo Tích gôûi lôøi hoûi thaêm Theá Toân, ñöôïc ít beänh, ít naõo, ñi vaø ôû ñöôïc nheï nhaøng, lanh lôïi, khí löïc ñöôïc an vui chaêng?”, laïi laáy hoa sen saéc vaøng ngaøn caùnh cuùng döôøng Theá Toân. LUAÄN: Hoûi: Phaät Baûo Tích laø baäc Nhaát thieát trí, sao laïi coøn phaûi hoûi Phaät Thích-ca Maâu-ni “ñöôïc ít beänh, ít naõo, ñi vaø ôû ñöôïc nheï nhaøng, lanh lôïi, khí löïc ñöôïc an vui chaêng?” Ñaùp: Phaùp cuûa Phaät töï nhieân laø vaäy, bieát maø coá hoûi. Nhö trong Luaät taïng, Tyø-kheo Ñaëc-ni-ca laøm moät caùi hang baèng gaïch maøu ñoû, Phaät thaáy vaäy, ñaõ bieát maø coá hoûi A-nan: “Caùi ñoù laø vaät gì vaäy?” A-nan thöa: “Ñoù laø caùi nhaø baèng gaïch ngoùi, do con cuûa ngöôøi thôï goám xuaát gia, teân laø Ñaëc-ni-ca laøm, khi laøm caùi nhaø nhoû baèng coû, thöôøng bò traâu phaù ñi, ba laàn laøm, ba laàn bò phaù, neân môùi laøm caùi nhaø naøy”. Phaät baûo A-nan: “Haõy phaù caùi nhaø gaïch aáy ñi. Vì sao? Vì boïn ngoaïi ñaïo seõ noùi: “Khi Phaät ñaïi sö coøn ñoù, maø phaùp coøn loït ra töø choã ræ”. Nhieàu choã nhö vaäy, bieát maø coá hoûi. Laïi nöõa, Phaät tuy laø baäc Nhaát thieát trí, nhöng tuøy theo phaùp theá gian, ngöôøi theá gian hoûi thaêm, Phaät cuõng hoûi thaêm. Phaät sanh ôû trong loaøi ngöôøi, chòu theo phaùp loaøi ngöôøi, laïnh, noùng, soáng, cheát v.v... cuøng vôùi ngöôøi nhö nhau.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 10 455

Laïi nöõa, theá giôùi cuûa Phaät Ña Baûo ñoù thanh tònh trang nghieâm, thaân Phaät saéc töôùng saùng choùi cuõng lôùn, neáu khoâng hoûi thaêm thì ngöôøi ta cho laø khinh maïn. Laïi muoán baøy toû cho theá giôùi vaø thaân saéc, aùnh saùng cuûa Phaät, tuy coù nhieàu choã hôn, maø trí tueä thaàn löïc thì ñeàu nhö nhau khoâng khaùc, cho neân hoûi thaêm. Hoûi: Taïi sao hoûi ít naõo, ít beänh? Ñaùp: Coù hai thöù beänh: Moät laø beänh do nhaân duyeân beân ngoaøi, hai laø beänh do nhaân duyeân beân trong. Beân ngoaøi laø laïnh, noùng, ñoùi, khaùt, binh, muõi nhoïn, ñao, gaäy, bò rôi, bò ngaõ, bò xoâ, bò ñeø ... nhöõng thöù nhö vaäy goïi laø beänh ngoaøi, goïi laø naõo. Beân trong laø aên uoáng khoâng tieát ñoä, naèm, ñi thaát thöôøng, boán traêm leû boán beänh, nhöõng thöù nhö theá goïi laø beänh trong. Hai thöù beänh ñoù heã coù thaân ñeàu khoå. Cho neân hoûi "Ít naõo ít beänh chaêng?" Hoûi: Sao khoâng hoûi khoâng naõo, khoâng beänh, maø laïi hoûi ít naõo, ít beänh? Ñaùp: Thaùnh nhaân thaät bieát thaân laø goác khoå, khoâng luùc naøo khoâng beänh. Vì sao? Vì boán ñaïi hôïp laïi laøm thaân; ñaát, nöôùc, gioù, löûa taùnh khoâng hôïp nhau, moãi thöù haïi laãn nhau cuõng nhö ung thö, khoâng luùc naøo khoâng ñau, neáu laáy thuoác xoa, coù theå bôùt ñöôïc maø khoâng theå laønh. Thaân ngöôøi cuõng vaäy, thöôøng beänh, thöôøng trò, trò thì ñöôïc soáng, khoâng trò thì cheát. Vì leõ aáy, khoâng theå hoûi khoâng naõo, khoâng beänh. Beänh hoaïn beân ngoaøi thöôøng bò gioù, möa, laïnh, noùng laøm böùc naõo. Laïi thaân coù boán oai nghi ngoài, naèm, ñi, ñöùng, ngoài laâu thì raát naõo; naèm laâu, ñöùng laâu, ñi laâu cuõng naõo. Cho neân hoûi ít naõo, ít beänh. Hoûi: Hoûi ít beänh ít naõo laø ñuû, sao coøn noùi ñi vaø ôû nheï nhaøng lanh lôïi? Ñaùp: Ngöôøi ta tuy beänh laønh maø chöa ñöôïc bình phuïc, vì vaäy neân hoûi ñi vaø ôû nheï nhaøng lanh lôïi. Hoûi: Sao laïi coøn noùi khí löïc an laïc chaêng? Ñaùp: Coù ngöôøi beänh laønh, tuy ñi laïi ngoài daäy ñöôïc, nhöng khí löïc chöa ñuû khoâng theå laøm vieäc, xaùch nheï, vaùc naëng, do ñoù hoûi veà "khí löïc". Coù ngöôøi tuy beänh laønh, coù theå vaùc naëng xaùch nheï, nhöng chöa ñöôïc yeân vui. Do ñoù hoûi "Coù yeân vui chaêng?" Hoûi: Neáu khoâng beänh maø coù söùc, vì sao chöa ñöôïc an vui? Ñaùp: Coù ngöôøi vì ngheøo cuøng, sôï haõi, öu naõo, khoâng ñöôïc an vui. Do ñoù neân hoûi "Ñöôïc an vui chaêng?" Laïi nöõa, coù hai caùch hoûi thaêm: Hoûi thaêm veà thaân, hoûi thaêm veà taâm. Neáu noùi ít naõo, ít beänh, ñi vaø ôû nheï nhaøng lanh lôïi, khí löïc an vui laø hoûi thaêm veà thaân. Neáu hoûi an vui chaêng, laø hoûi thaêm veà taâm. Caùc thöù beänh

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 10 456

beân trong, beân ngoaøi ñeàu ñöôïc goïi laø thaân beänh. Caùc thöù phieàn naõo daâm duïc, saân nhueá, taät ñoá, xan tham, öu saàu, sôï haõi v.v..., chín möôi taùm kieát söû, naêm traêm trieàn caùi, caùc thöù mong caàu, ham muoán, v.v... ñeàu ñöôïc goïi laø taâm beänh. Vì hoûi thaêm hai thöù beänh aáy neân noùi "ít naõo, ít beänh, ñi vaø ôû nheï nhaøng lanh lôïi, khí löïc an vui chaêng?" Hoûi: Caùch hoûi thaêm cuûa loaøi ngöôøi thì hoûi nhö vaäy. Haøng chö thieân coøn khoâng neân hoûi thaêm nhö vaäy, huoáng gì laø ñoái vôùi Phaät? Ñaùp: Thaân Phaät coù hai: Moät laø thaân thaàn

thoâng bieán hoùa, hai laø thaân cha meï sanh. Thaân cha meï sanh thì chòu theo pheùp loaøi ngöôøi, khoâng nhö chö thieân, do ñoù phaûi theo pheùp loaøi ngöôøi maø hoûi thaêm. Hoûi: Ñoái vôùi heát thaûy Hieàn Thaùnh, taâm khoâng coøn bò dính maéc, khoâng tham thaân, khoâng tieác tuoåi thoï, khoâng gheùt cheát, khoâng öa soáng, neáu nhö vaäy thì caàn gì hoûi thaêm? Ñaùp: Vì theo pheùp theá gian chòu theo pheùp loaøi ngöôøi maø thaêm hoûi. Sai thaêm hoûi, cuõng laø chòu theo pheùp cuûa loaøi ngöôøi. Hoa sen saéc vaøng ngaøn caùnh, nhö treân ñaõ noùi. KINH: Baáy giôø, Phaät Thích-ca Maâu-ni sau khi nhaän hoa sen saéc vaøng ngaøn caùnh, Ngaøi raûi ñeán chö Phaät trong Haèng haø sa theá giôùi ôû phöông Ñoâng. LUAÄN: Hoûi: Phaät laø baäc khoâng ai hôn, khoâng ai baèng, sao nay laïi raûi hoa cuùng döôøng chö Phaät ôû phöông Ñoâng? Nhö khi Phaät môùi ñaéc ñaïo, töï suy nghó raèng: “Ngöôøi maø khoâng coù choã ñeå toân thôø thì söï ng- hieäp seõ khoâng thaønh, nay trong möôøi phöông Trôøi ñaát ai laø keû ñaùng toân thôø. Ta seõ kính laøm Thaày maø thôø”. Khi aáy Phaïm-thieân-vöông cuøng chö Thieân baïch Phaät raèng: “Phaät laø treân heát, khoâng ai vöôït qua Phaät”. Phaät cuõng töï duøng Thieân nhaõn xem thaáy trong ba ñôøi vaø möôøi phöông Trôøi ñaát, khoâng coù ai hôn Phaät. Taâm töï nghó raèng: “Ta thöïc haønh Ñaïi Baùt- nhaõ Ba-la-maät maø nay töï mình ñöôïc laøm Phaät. Ñaây laø choã cho Ta toân thôø, töùc laø Thaày cuûa Ta. Ta seõ cung kính cuùng döôøng toân thôø phaùp aáy”. Thí nhö coù moät goác caây teân laø Haûo-kieân, ôû trong loøng ñaát moät traêm naêm, caønh laù ñaày ñuû, moät ngaøy kia ra khoûi loøng ñaát, cao moät traêm tröôïng. Caây aáy ra khoûi roài, muoán tìm goác caây lôùn ñeå che maùt cho mình. Khi aáy trong röøng coù vò thaàn noùi vôùi Haûo-kieân raèng: “Trong ñôøi khoâng coøn caây naøo lôùn hôn ngöôi, caùc caây khaùc ñeàu ôû trong boùng maùt cuûa ngöôi”. Phaät cuõng nhö vaäy, Voâ löôïng A-taêng-kyø kieáp, sanh ôû trong loøng ñaát Boà-taùt, moät ngaøy kia ôû taïi döôùi goác Boà-ñeà, ngoài treân choã toøa Kim-cang, nhö thaät bieát roõ heát thaûy caùc phaùp töôùng, chöùng thaønh Phaät ñaïo. Baáy giôø töï nghó: “Ai ñaùng toân thôø ñeå laøm thaày, ta seõ haàu haï cung kính cuùng döôøng”.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 10 457

Khi aáy Phaïm-thieân-vöông cuøng chö Thieân baïch Phaät raèng: “Phaät laø voâ thöôïng, khoâng ai hôn Phaät”. Vaäy nay côù sao laïi cuùng döôøng chö Phaät ôû phöông Ñoâng? Ñaùp: Phaät tuy treân heát, trong ba ñôøi möôøi phöông trôøi ñaát, khoâng ai hôn Phaät ñeå maø thöïc haønh söï cuùng döôøng. Cuùng döôøng coù thöôïng, trung, haï. Cuùng döôøng ngöôøi thua mình laø cuùng döôøng baäc haï, cuùng döôøng ngöôøi hôn mình laø cuùng döôøng baäc thöôïng, cuùng döôøng ngöôì ngang mình laø cuùng döôøng baäc trung. Cuõng nhö Tyø-kheo-ni Ñaïi-aùi-ñaïo cuøng naêm traêm Tyø-kheo-ni A-la-haùn, trong moät ngaøy cuøng moät laàn vaøo Nieát- baøn. Khi aáy haøng Öu-baø-taéc chöùng ñaéc ba ñaïo quaû ñôõ giöôøng cuûa naêm traêm Tyø-kheo-ni, Töù-thieân-vöông ñôõ giöôøng nhuõ maãu cuûa Phaät laø Ñaïi- aùi-ñaïo, coøn Phaät töï ôû tröôùc böng loø höông, ñoát hoa cuùng döôøng. Phaät noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Caùc oâng haõy giuùp Ta cuùng döôøng thaân nhuõ maãu”. Baáy giôø caùc Tyø-kheo A-la-haùn, moãi ngöôøi duøng löïc thaàn tuùc, ñi ñeán treân nuùi Ma-leâ,

laáy cuûi höông Chieân-ñaøn ngöu ñaàu chaát thaønh ñoáng giuùp Phaät. AÁy laø cuùng döôøng baäc haï. Do ñoù, tuy khoâng caàu chöùng quaû maø vaãn thöïc haønh cuùng döôøng bình ñaúng. Laïi nöõa, chö Phaät neân phaûi cuùng döôøng Phaät, caùc ngöôøi khaùc khoâng bieát ñöùc cuûa Phaät, nhö keä noùi: Ngöôøi trí kính ngöôøi trí, Trí luaän ngöôøi trí möøng, Ngöôøi trí bieát ñöôïc trí, Nhö Raén bieát chaân Raén. Vì vaäy, chö Phaät laø baäc Nhaát thieát trí cuùng döôøng baäc Nhaát thieát trí. Laïi nöõa, möôøi phöông Phaät ñôøi ñôøi khuyeán trôï Phaät Thích-ca Maâu- ni. Nhö Boà-taùt Thaát truï quaùn caùc phaùp laø khoâng, voâ sôû höõu, baát sanh baát dieät. Quaùn nhö vaäy roài, trong heát thaûy theá giôùi, taâm khoâng dính maéc, muoán buoâng thaû saùu Ba-la-maät maø nhaäp Nieát-baøn. Cuõng nhö ngöôøi trong khi moäng laøm beø ñeå vöôït qua soâng lôùn, tay chaân moûi meät, sanh taâm nhaøm chaùn, ñang ôû giöõa loøng soâng, moäng tænh, töï nghó raèng: “Ñaâu coù soâng ñeå coù theå vöôït qua?” Khi aáy, taâm chuyeân caàn cuõng buoâng boû heát, Boà-taùt cuõng nhö vaäy. ÔÛ trong ñòa vò Thaát truï, chöùng ñöôïc Voâ sanh Phaùp nhaãn, taâm haønh ñeàu ñình chæ, muoán vaøo Nieát-baøn. Baáy giôø möôøi phöông chö Phaät ñeàu phoùng aùnh saùng, chieáu treân thaân Boà-taùt, laáy tay phaûi xoa ñaàu, noùi raèng: “Thieän nam töû! Chôù sanh taâm töôûng aáy. OÂng neân nhôù laïi baûn nguyeän cuûa oâng laø muoán ñoä chuùng sanh. OÂng tuy bieát caùc phaùp laø khoâng, maø chuùng sanh thì khoâng bieát. OÂng neân nhoùm caùc coâng ñöùc, giaùo

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 10 458

hoùa chuùng sanh, chôù vaøo Nieát-baøn. OÂng chöa ñöôïc thaân kim saéc, ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình, voâ löôïng quang minh, ba möôi hai nghieäp. OÂng nay môùi chöùng ñöôïc Voâ sanh phaùp moân, chôù coù möøng lôùn.” Khi aáy Boà-taùt nghe lôøi chö Phaät giaùo huaán, trôû laïi sanh taâm nguyeän nhö tröôùc, thöïc haønh saùu Ba-la-maät ñeå ñoä chuùng sanh. Nhö vaäy, luùc môùi ñaéc Phaät ñaïo, ñöôïc söï taù trôï aáy. Laïi luùc Phaät môùi ñaéc ñaïo, taâm töï suy nghó: “Phaùp naøy raát saâu xa, chuùng sanh ngu muoäi baïc phöôùc, Ta cuõng sanh trong ñôøi nguõ aùc, phaûi laøm sao ñaây? Suy nghó xong, Ta seõ töø trong moät phaùp chia laøm ba phaàn thaønh ba thöøa ñeå ñoä chuùng sanh”. Khi suy nghó nhö vaäy, chö Phaät möôøi phöông ñeàu hieän aùnh saùng taùn thaùn raèng: “Laønh thay! Laønh thay! Chuùng ta cuõng ôû trong ñôøi nguõ aùc, chia moät phaùp laøm ba phaàn ñeå ñoä chuùng sanh”. Khi aáy, Phaät nghe tieáng noùi cuûa chö Phaät möôøi phöông, lieàn raát hoan hyû, xöng nieäm “Nam moâ Phaät”. Nhö vaäy, möôøi phöông Phaät, nôi nôi ñeàu khuyeán trôï laøm lôïi ích lôùn. Vì bieát aân naëng aáy, cho neân laáy hoa cuùng döôøng möôøi phöông Phaät. Phöôùc ñöùc toái thöôïng, khoâng gì vöôït qua phöôùc ñöùc naøy. Vì sao? Hoa aáy do coâng ñöùc löïc cuûa Phaät Baûo Tích sinh ra, chöù khoâng phaûi hoa töø trong nöôùc sanh. Phoå Minh laø vò Boà-taùt phaùp thaân ôû ñòa vò Thaäp truï, ñöa hoa aáy ñeán daâng leân Phaät Thích-ca Maâu-ni. Phaät Thích-ca Maâu-ni bieát möôøi phöông Phaät laø phöôùc ñieàn ñeä nhaát, cho neân cuùng döôøng, phöôùc aáy nhieàu gaáp boäi. Vì sao? Vì Phaät töï cuùng döôøng Phaät vaäy. Trong Phaät phaùp coù boán tröôøng hôïp boá thí: 1- Ngöôøi thí thanh tònh, ngöôøi thoï khoâng thanh tònh 2- Ngöôøi thí khoâng thanh tònh, ngöôøi thoï thanh

tònh 3- Ngöôøi thí thanh tònh, ngöôøi thoï cuõng thanh tònh 4- Ngöôøi thí khoâng thanh tònh, ngöôøi thoï khoâng thanh tònh. Nay thí cho Phaät ôû phöông Ñoâng laø caû hai ñeàu thanh tònh, phöôùc aáy raát lôùn. Vì vaäy neân Phaät töï cuùng döôøng möôøi phöông Phaät. Hoûi: Heát thaûy Thaùnh nhaân ñeàu khoâng thoï quaû baùo, ñôøi sau khoâng coøn sanh trôû laïi, côù sao noùi phöôùc boá thí aáy raát lôùn? Ñaùp: Phöôùc aáy tuy khoâng coù ngöôøi thoï höôûng, maø töôùng noù laïi lôùn. Neáu coù ngöôøi thoï höôûng thì quaû baùo aáy voâ löôïng. Caùc Thaùnh nhaân bieát phaùp höõu vi ñeàu laø voâ thöôøng, khoâng, cho neân xaû boû maø vaøo Nieát-baøn, phöôùc aáy cuõng xaû. Thí nhö thoi vaøng ñoát chaùy, tuy maét thaáy noù ñeïp maø khoâng theå laáy tay ñuïng, vì sôï chaùy tay ngöôøi. Laïi nöõa, nhö ngöôøi bò muïn nhoït thì phaûi duøng thuoác boâi, neáu ngöôøi khoâng bò nhoït thì thuoác voâ duïng; ngöôøi coù thaân cuõng nhö vaäy, thöôøng bò ñoùi khaùt, laïnh noùng böùc baùch. Cuõng nhö bò muïn nhoït, phaûi laáy aùo chaên,

aên uoáng, aám noùng laøm cho deã chòu, nhö laáy thuoác boâi muïn nhoït. Coøn nhö keû ngu si, vì ham thuoác chöù khoâng phaûi duøng boâi muït. Neáu khoâng muïn nhoït, thì thuoác cuõng voâ duïng. Chö Phaät cho thaân laø moät muïn nhoït, vì phoùng xaû thaân muïn nhoït neân cuõng khoâng laõnh thoï thuoác quaû baùo. Vì vaäy neân tuy coù ñaïi phöôùc, cuõng khoâng thoï baùo. KINH: Hoa sen ñöôïc raûi ñeán theá giôùi chö Phaät nhieàu nhö haèng haø sa soá ôû phöông Ñoâng. LUAÄN: Hoûi: Hoa ít maø theá giôùi nhieàu, laøm sao raûi khaép? Ñaùp: Ñoù laø do thaàn thoâng löïc cuûa Phaät. Nhöõng söï nhö treân, coù taùm caùch töï do bieán hoùa: Khieán nhoû thaønh lôùn, khieán lôùn thaønh nhoû, khieán naëng thaønh nheï, khieán nheï thaønh naëng, töï taïi voâ ngaïi, tuøy yù ñi ñeán, rung ñoäng ñaïi ñòa, thaønh töïu sôû nguyeän. Caùc ñaïi Thaùnh nhaân ñeàu coù taùm caùch bieán hoùa töï taïi aáy, cho neân Phaät coù theå laáy moät ít hoa raûi khaép haèng haø sa soá theá giôùi ôû phöông Ñoâng. Laïi nöõa, ñeå chæ cho chuùng sanh thaáy phöôùc baùu vò lai, moät ít hoa nhö theá maø raûi khaép theá giôùi ôû phöông Ñoâng. Laïi ñeå khuyeân Boà-taùt ôû phöông Ñoâng raèng gieo phöôùc vaøo trong ruoäng Phaät thì ñöôïc quaû baùo cuõng nhö hoa aáy ñaày khaép voâ löôïng. Caùc oâng töø xa ñi ñeán, phaûi neân hoan hyû, gaëp ñöôïc phöôùc ñieàn aáy, quaû baùo voâ löôïng. KINH: Caùc Boà-taùt xuaát gia, taïi gia vaø ñoàng nam ñoàng nöõ, ñaàu maët ñaûnh leã döôùi chaân Phaät Thích-ca Maâu-ni, moãi ngöôøi ñem ñoà cuùng döôøng maø cuùng döôøng, cung kính, toân troïng, taùn thaùn Phaät Thích-ca Maâu-ni. Caùc Boà-taùt xuaát gia, taïi gia vaø ñoàng nam ñoàng nöõ aáy, moãi moãi nhôø naêng löïc thieän caên phöôùc ñöùc maø ñöôïc cuùng döôøng Thích-ca Maâu-ni Nhö Lai, ÖÙng cuùng, Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. LUAÄN: Nhö keä noùi: Con ñöôøng caùc Thaùnh ñeán, Phaät cuõng ñeán nhö vaäy, Thaät töôùng vaø choã ñi, Phaät nhö vaäy khoâng khaùc. Chö Thaùnh noùi nhö thaät, Phaät noùi cuõng nhö thaät, Do vaäy neân goïi Phaät, Laø ñaáng hieäu Nhö Lai (Tathaøgata) Giaùp nhaãn: Taâm kieân coá, Cung tinh taán: Söùc maïnh, Teân trí tueä: Nhoïn cöùng, Phaù caùc giaëc kieâu maïn.

Ñaùng laõnh thoï cuùng döôøng,
Cuûa loaøi Trôøi, loaøi ngöôøi.
Do vaäy neân goïi Phaät.
Laø ñaáng hieäu ÖÙng cuùng (Araha)
Chính bieát thaät töôùng khoå,
Cuõng thaät bieát khoå taäp,
Bieát thaät töôùng khoå dieät,
Cuõng bieát ñaïo dieät khoå,
Chôn chaùnh hieåu Töù ñeá,
Ñònh thaät khoâng theå bieán,
Cho neân trong möôøi phöông,
Hieäu Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc.
Ñöôïc Tam minh vi dieäu,
Ñaày ñuû haïnh thanh tònh,
Do ñoù hieäu Theá Toân (Bhagavat)
Laø ñaáng Minh-Haïnh-tuùc (Vidyaø-carana)
Bieát roõ heát thaûy phaùp
Töï ñöôïc dieäu ñaïo roài.
Ñuùng thôøi phöông tieän thuyeát,
Vì thöông ñeán taát caû,
Dieät tröø giaø, beänh, cheát,
Daãn ñeán choã an oån,
Do vaäy neân goïi Phaät,
Laø ñaáng hieäu Thieän-theä (Sugata)
Bieát ñôøi töø ñaâu ñeán,
Cuõng bieát ñöôøng ñôøi dieät,
Do vaäy neân goïi Phaät,
Laø ñaáng Theá-gian-giaûi (Loka-vid).
Con maét thieàn, giôùi, trí,
Khoâng ai baèng, huoáng hôn,
Do vaäy neân goïi Phaät,
Laø ñaáng Voâ-thöôïng-só (Anurata).
Ñaïi bi ñoä chuùng sanh,
Kheùo leùo daïy, ñieàu ngöï,
Do vaäy neân goïi Phaät,
Laø ñaáng Ñieàu-ngöï-sö (Purusa-damya Saørathi).
Trí tueä, khoâng phieàn naõo,
Thuyeát giaûi thoaùt toái thöôïng,

Do vaäy neân goïi Phaät, Laø ñaáng Thieân-nhôn-sö (Devamanusyaønaømi). Ba ñôøi ñoäng, chaúng ñoäng, Phaùp taän vaø chaúng taän, Döôùi ñaïo thoï bieát heát, Do vaäy neân goïi Phaät, KINH: Vöôït qua haèng haø sa theá giôùi chö Phaät veà phöông Nam, ôû beân caïnh theá giôùi aáy, coù theá giôùi teân laø Ly-Nhaát-Thieát-Öu, Phaät hieäu laø Voâ-Öu-Ñöùc, Boà-taùt hieäu laø Ly-Öu. Vöôït qua haèng haø sa theá giôùi chö Phaät veà phöông Taây, ôû beân caïnh theá giôùi aáy, coù theá giôùi teân laø Dieät-AÙc, Phaät hieäu laø Baûo-Sôn, Boà-taùt hieäu laø Nghóa-YÙ. Vöôït qua haèng haø sa theá giôùi chö Phaät veà phöông Baéc, ôû beân caïnh theá giôùi aáy, coù theá giôùi teân laø Thaéng, Phaät hieäu laø Thaéng Vöông, Boà-taùt hieäu laø Ñaéc Thaéng. Vöôït qua haèng haø sa theá giôùi chö Phaät veà phöông döôùi, ôû beân caïnh theá giôùi aáy, coù theá giôùi teân laø Thieän, Phaät hieäu laø Thieän Ñöùc, Boà-taùt hieäu laø Hoa Thöôïng. Vöôït qua haèng haø sa theá giôùi chö Phaät veà phöông treân, ôû beân caïnh theá giôùi aáy, coù theá giôùi teân laø Hyû, Phaät hieäu laø Hyû Ñöùc, Boà-taùt hieäu laø Ñöùc Hyû. Nhö vaäy, heát thaûy ñeàu nhö phöông Ñoâng. LUAÄN: Hoûi: Nhö trong Phaät phaùp thaät khoâng coù caùc phöông. Vì sao? Vì khoâng thuoäc vaøo trong naêm aám, möôøi hai nhaäp, möôøi taùm giôùi? Trong boán phaùp taïng cuõng khoâng. Noùi phöông laø thaät phaùp, maø tìm nhaân duyeân cuõng khoâng theå coù ñöôïc; nay côù sao trong ñaây noùi möôøi phöông chö Phaät, möôøi phöông Boà-taùt ñeán? Ñaùp: Theo phaùp theá tuïc löu truyeàn cho neân noùi “phöông”, chöù tìm “phöông” thaät khoâng coù. Hoûi: Vì sao laïi noùi khoâng coù phöông? Trong boán phaùp taïng cuûa caùc oâng khoâng noùi, nhöng trong saùu phaùp taïng (saùu cuù nghóa) cuûa chuùng toâi coù noùi. Noù khoâng ñöôïc keå ñeán trong naêm aám, möôøi hai nhaäp, möôøi taùm giôùi nhöng ñöôïc keå ñeán trong Thaät cuù nghóa (Ñaø-la-phieâu - Draya- Paødarthaø) cuûa chuùng toâi. Phaùp phöông aáy, vì laø töôùng thöôøng, töôùng höõu thöôøng, neân cuõng coù, cuõng thöôøng. Nhö trong Kinh noùi: “Choã maët trôøi moïc laø phöông Ñoâng, choã maët trôøi laën laø phöông Taây, choã maët trôøi ñi qua laø phöông Nam, choã maët trôøi khoâng ñi qua laø phöông Baéc. Maët trôøi coù ba phaàn hôïp: Hoaëc tröôùc hôïp, hoaëc nay hôïp, hoaëc sau hôïp. Tuøy theo phöông maø maët trôøi coù ba phaàn. Ñaàu tieân hôïp laø phöông Ñoâng. Phöông Nam phöông Taây cuõng vaäy. Choã maët trôøi khoâng ñi qua laø khoâng coù phaàn. Kia caùch ñaây, ñaây caùch kia, ñoù laø töôùng traïng cuûa “phöông”. Neáu khoâng coù phöông thì khoâng coù kia, ñaây. Kia ñaây laø töôùng cuûa “phöông” nhöng

noù chaúng phaûi phöông? Ñaùp: Khoâng phaûi vaäy, nuùi Tu-di ôû giöõa boán chaâu. Maët trôøi ñi quanh nuùi Tu-di, chieáu ñeán boán chaâu thieân haï. ÔÛ chaâu Uaát-ñôn-la-vieät, maët trôøi ñöùng boùng, thì ôû chaâu Phaát-baø-ñeà, maët trôøi môùi moïc, vaäy ngöôøi ôû chaâu Phaát-baø-ñeà laø phöông Ñoâng; ôû chaâu Phaát-baø-ñeà maët trôøi ñöùng boùng, thì ôû chaâu Dieâm-phuø-ñeà maët trôøi môùi moïc, vaäy ngöôøi ôû chaâu Dieâm-phuø-ñeà laø phöông Ñoâng, aáy laø thaät khoâng

coù baét ñaàu. Vì sao? Vì heát thaûy ñeàu laø phöông Ñoâng, ñeàu laø phöông Nam, ñeàu laø phöông Taây, ñeàu laø phöông Baéc. Vaäy oâng noùi choã maët trôøi moïc laø phöông Ñoâng, choã maët trôøi ñi qua laø phöông Nam, choã maët trôøi laën laø phöông Taây, choã maët trôøi khoâng ñi qua laø phöông Baéc, vieäc aáy khoâng ñuùng Laïi nöõa, coù nôi maët trôøi khoâng hôïp, theá laø khoâng phaûi phöông, vì khoâng coù töôùng "phöông". Hoûi: Toâi noùi trong moät nöôùc coù boán phöông, oâng laïi ñem boán chaâu ra naïn. Vì theá neân chaúng phaûi laø khoâng coù baét ñaàu ôû phöông Ñoâng? Ñaùp: Neáu ôû trong moät nöôùc maø maët trôøi cuøng vôùi phöông Ñoâng hôïp, theá laø coù bieân, coù bieân thì voâ thöôøng, voâ thöôøng thì chaúng khaép. Vì theá neân "phöông" chæ coù danh maø khoâng coù thaät. KINH: Baáy giôø caû ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi ñeàu thaønh traân baûo, hoa phuû khaép maët ñaát, treo luïa, phöôùn, loïng, caây höông, caây hoa, ñaày ñuû trang nghieâm. LUAÄN: Hoûi: Do thaàn löïc ai maø laøm cho ñaát thaønh baùu? Ñaùp: Ñoù laø do voâ löôïng thaàn löïc cuûa Phaät bieán hoùa laøm ra. Coù ngöôøi duøng chuù thuaät, huyeãn phaùp, vaø caùc Quyû thaàn, Ma vöông coù theå bieán hoùa moät ít vaät, coøn neáu laøm cho caû ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi ñeàu thaønh traân baûo, thì nhöõng ngöôøi aáy vaø Phaïm-thieân-vöông ñeàu khoâng theå laøm ñöôïc. Phaät vaøo trong boán thieàn vôùi taâm bieán hoùa, khieán ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, taát caû hoa, höông, caây coû, ñaát ñai ñeàu ñöôïc trang nghieâm, heát thaûy chuùng sanh ñeàu hoøa ñoàng, vôùi taâm trôû neân thieän. Vì sao? Trang nghieâm theá gìôùi naøy vì ñeå thuyeát Baùt-nhaõ Ba-la-maät vaäy. Cuõng vì Boà-taùt khaùch vaø caùc chö Thieân, loaøi ngöôøi töø möôøi phöông ñeán, cho neân trang nghieâm. Nhö ngöôøi ta môøi quyù khaùch. Neáu moät nhaø môøi thì trang nghieâm moät nhaø, moät Quoác chuû môøi thì trang nghieâm moät nöôùc, Chuyeån luaân Thaùnh vöông môøi thôøi trang nghieâm boán chaâu thieân haï, Phaïm-thieân-vöông môøi thì trang nghieâm ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi. Phaät laø chuû cuûa möôøi phöông voâ löôïng haèng haø sa theá giôùi, vì caùc Boà- taùt khaùch vaø caùc chö Thieân, loaøi ngöôøi töø tha höông ñeán, cuõng vì chuùng nhaân ôû ñaây ôû kia heã thaáy söï bieán hoùa trang nghieâm naøy thì sanh ñaïi taâm,

sanh taâm thanh tònh hoan hyû. Töø ñaïi taâm phaùt ra ñaïi nghieäp, töø ñaïi ng-hieäp ñöôïc ñaïi baùo, trong khi thoï ñaïi baùo laïi sanh ñaïi taâm, nhö vaäy trieån chuyeån taêng ích, maø chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì theá neân bieán theá giôùi naøy ñeàu thaønh traân baûo. Sao goïi laø baûo? Coù boán thöù laø vaøng, baïc, tyø-löu-ly, pha-leâ. Laïi coù baûy thöù baùu laø vaøng, baïc, tyø-löu-ly, pha-leâ, xa-cöø, maõ-naõo, xích-chôn- chaâu (chaâu naøy raát quyù, chaúng phaûi laø san-hoâ). Laïi coøn coù thöù baùu laø ma-la-giaø-ñaø (baùu naøy töø mieäng chim kim-sí maø ra, saéc luïc, hay töø ñoäc), nhaân-ñaø-ni-la (baùu xanh cuûa trôøi), ma-ha-ni-la (baùu xanh lôùn), baùt-ma-la-giaø (baùu saùng ñoû), vieät-xaø (kim-cöông), long chaâu, nhö yù chaâu, ngoïc boái, san-hoâ, hoå phaùch v.v... caùc thöù goïi laø baùu. Baùu aáy coù ba loaïi laø: Nhaân baûo, Thieân baûo, Boà-taùt baûo. Nhaân baûo naêng löïc ít, chæ coù saéc saùng thanh tònh, töø ñoäc, töø quyû, töø

toäi, tröø ñoùi khaùt, laïnh, noùng ... caùc thöù khoå. Thieân baûo cuõng lôùn, cuõng hôn thöôøng, thöôøng theo chaân trôøi, coù theå sai khieán, cuøng noùi chuyeän, nheï maø khoâng naëng. Boà-taùt baûo thì hôn thieân baûo, coù theå goàm caû vieäc cuûa nhaân baûo, Thieân baûo. Laïi coù theå khieán heát chuùng sanh bieát goác ngoïn nhaân duyeân cuûa söï cheát ñaây sanh kia. Thí nhö göông saùng, soi thaáy maët maøy. Laïi nöõa, Boà-taùt baûo coù theå phaùt ra caùc thöù phaùp aâm, hoaëc laøm muõ baùu ñoäi treân ñaàu, trôøi möa xuoáng caùc ñoà cuùng döôøng, naøo laø traøng phan, loïng hoa treân voâ löôïng theá giôùi chö Phaät trong möôøi phöông ñeå cuùng döôøng Phaät. Laïi möa caùc vaät ñeå nuoâi soáng nhö aùo, chaên, ñoà naèm, moïi thöù tuøy theo choã caàn cuûa chuùng sanh maø möa ñuû caû, ñeå caáp thí cho chuùng sanh. Caùc thöù traân baûo nhö vaäy, ñeå tröø caùc khoå ngheøo cuøng cuûa chuùng sanh. Hoûi: Caùc thöù traân baûo aáy töø ñaâu xuaát ra? Ñaùp: Vaøng thì xuaát töø ñaù caùt, ñoàng ñoû trong nuùi; traân chaâu thì xuaát töø buïng caù, töø trong tre, töø naõo raén; long chaâu thì xuaát töø naõo roàng; san-hoâ thì xuaát töø caây ñaù trong bieån; ngoïc boái thì xuaát töø mai ruøa; baïc xuaát töø ñaù chaùy; coøn löu-ly, pha-leâ v.v... xuaát töø hang nuùi. Ngoïc nhö yù xuaát töø xaù-lôïi cuûa Phaät. Neáu khi chaùnh phaùp chöa taän thì caùc xaù lôïi ñeàu bieán laøm nhö yù chaâu, nhö baêng giaù quaù moät ngaøn naêm thì hoùa laøm ngoïc pha-leâ. Caùc thöù traân baûo nhö vaäy laø traân baûo thöôøng trong loaøi ngöôøi. Taát caû theá giôùi maø Phaät trang nghieâm laø thuø thaéng hôn caû, chö thieân khoâng theå laøm ñöôïc. Vì sao? AÁy laø töø ñaïi coâng ñöùc sanh ra. Caùc thöù traøng hoa, nhö tröôùc ñaõ noùi. Caây höông goïi laø A-giaø-laâu (caây maät höông), laø Ña-giaø-laâu (caây moäc höông), Chieân-ñaøn..., caùc thöù caây hoa nhö vaäy. Caây hoa goïi laø hoa Chieâm-baëc (caây hoa vaøng), A-du-

ca (caây hoa voâ öu), Baø-ha-ca-la (caây hoa ñoû), ñuû caùc thöù caây hoa nhö vaäy. KINH: Thí nhö theá giôùi Hoa Tích, theá giôùi Phoå Hoa, Boà-taùt Dieäu Ñöùc, Boà-taùt Thieän-YÙ-Truï, vaø caùc Boà-taùt coù ñaïi oai thaàn khaùc, ñeàu ôû nôi ñoù. LUAÄN: Hoûi: Vì sao noùi "Thí nhö theá giôùi Hoa Tích"? Ñaùp: Theá giôùi kia thöôøng coù tònh hoa, theá giôùi naøy bieán hoùa trong nhaát thôøi, neân laáy ñeå thí duï. Phaùp thí duï, laø laáy caùi nhoû duï caùi lôùn, nhö ngöôøi coù maët ñeïp thí nhö maët traêng troøn. Hoûi: Coøn coù caùc theá giôùi thanh tònh ôû möôøi phöông, nhö theá giôùi An Laïc cuûa Phaät A-di-ñaø v.v..., sao chæ laáy theá giôùi Phoå Hoa laøm thí duï? Ñaùp: Theá giôùi cuûa Phaät A-di-ñaø khoâng baèng theá giôùi cuûa Phaät Hoa Tích. Vì sao? Tyø-kheo Phaùp Tích (Phaùp Taïng) tuy ñöôïc Phaät daãn ñeán möôøi phöông xem theá giôùi thanh tònh, nhöng vì coâng söùc moûng neân khoâng theå thaáy ñöôïc theá giôùi thöôïng dieäu thanh tònh. Do vaäy theá giôùi khoâng baèng. Laïi nöõa, ngay khi Phaät bieán hoùa theá giôùi naøy, chính cuøng theá giôùi Hoa Tích gioáng nhau. Do vaäy noùi "Thí nhö theá giôùi Hoa Tích". Hoûi: Coøn coù caùc Boà-taùt khaùc nhö Tyø-ma-la-caät, Quaùn Theá AÂm, Bieán-caùt v.v... Sao khoâng noùi caùc Boà-taùt naøy ôû taïi ñoù maø chæ noùi Boà-taùt Vaên-Thuø-thi-lî (Dieäu Ñöùc), Boà-taùt Thieän-YÙ-Truï? Ñaùp: Boà-taùt Bieán-caùt (Phoå Hieàn) aáy, nôi moãi loã chaân loâng

cuûa Ngaøi thöôøng hieän ra theá giôùi chö Phaät vaø chö Phaät Boà-taùt ñaày khaép möôøi phöông ñeå hoùa ñoä chuùng sanh, neân khoâng coù choã ôû nhaát ñònh. Vaên-thuø-thi-lî phaân thaân bieán hoùa vaøo trong naêm ñöôøng, hoaëc laøm Thanh-vaên, hoaëc laøm Duyeân-giaùc, hoaëc laøm thaân Phaät. Nhö trong kinh Thuû Laêng nghieâm Tam muoäi noùi: "Boà-taùt Vaên-Thuø-thi-lî ñôøi quaù khöù laø Long Chuûng Phaät Toân, baûy möôi hai ñôøi laøm Bích-chi Phaät". Ñoù laø coù theå noùi, coù theå thuyeát; coøn Boà-taùt Bieán-caùt thì khoâng theå löôïng, khoâng theå noùi, khoâng theå bieát truù xöù, hoaëc truù xöù ôû trong taát caû theá giôùi. Do ñoù khoâng neân noùi ñeán. Laïi nöõa, noùi "vaø caùc Boà-taùt coù ñaïi oai thaàn" laø cuõng noùi chung Boà- taùt Bieán-caùt vaø caùc Boà-taùt lôùn. KINH: Baáy giôø, Phaät bieát heát thaûy theá giôùi, hoaëc theá giôùi Trôøi, hoaëc theá giôùi Ma, hoaëc theá giôùi Phaïm-thieân, hoaëc Sa-moân, Baø-la-moân, hoaëc Trôøi, hoaëc Caøn-thaùt-baø, Ngöôøi, A-tu-la v.v... Vaø caùc Boà-taùt keá thöøa Phaät vò, taát caû ñeàu taäp hoäi. LUAÄN: Hoûi: Thaàn löïc cuûa Phaät voâ löôïng, taát caû chuùng sanh trong

möôøi phöông, neáu taát caû ñeàu ñeán taäp hoäi, thì heát thaûy theá giôùi phaûi troáng khoâng. Neáu khoâng ñeán thì thaàn löïc voâ löôïng cuûa Phaät coù choã khoâng laøm ñöôïc? Ñaùp: Khoâng theå ñeán heát. Vì sao? Theá giôùi cuûa chö Phaät voâ bieân voâ löôïng, neáu ñeán heát thôøi laø höõu bieân. Laïi, möôøi phöông ñeàu coù Phaät, cuõng thuyeát Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Nhö trong Chöông boán möôi ba cuûa kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät noùi" Möôøi phöông ñeàu coù haøng ngaøn vò Phaät xuaát hieän, ñeàu thuyeát Baùt-nhaõ Ba-la-maät". Do ñoù khoâng neân ñeán caû heát. Hoûi: Neáu coù möôøi phöông chö Phaät ñeàu thuyeát Baùt-nhaõ Ba-la-maät, theá thì möôøi phöông Boà-taùt sao coøn ñeán ñaây? Ñaùp: Nhö ñaõ noùi trong chöông Boà-taùt Phoå-Minh ñeán. Vì coù nhaân duyeân vôùi Phaät Thích-ca Maâu-ni cho neân ñeán. Laïi nöõa, ñoù laø vì boån nguyeän cuûa Boà-taùt raèng: "Neáu coù choã naøo thuyeát Baùt-nhaõ Ba-la-maät thôøi ta seõ nghe, laõnh thoï, cuùng döôøng". Vì vaäy neân töø xa ñi ñeán. Vì muoán ñem thaân löïc chöùa nhoùm coâng ñöùc, cuõng vì muoán toû cho chuùng sanh roõ raèng: "Ta töø xa coøn ñi ñeán cuùng döôøng phaùp, sao caùc ngöôi ôû taïi theá giôùi naøy maø khoâng cuùng döôøng?" Hoûi: Phaät ñoái vôùi phaùp khoâng coøn dính maéc, taïi sao laïi baûy phen hieän thaàn löïc ñeå khieán chuùng sanh taäp hoäi ñoâng ñuû? Ñaùp: Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy raát saâu xa, khoù bieát khoù hieåu, khoâng theå nghó baøn, cho neân taäp hoäi roäng raõi caùc Ñaïi Boà-taùt, laøm cho ngöôøi môùi phaùt taâm ñöôïc tin vui. Cuõng nhö lôøi cuûa keû nhoû khoâng ñuû laøm cho ai tin, lôøi cuûa ngöôøi quyù troïng taát ñöôïc tin vaâng. Hoûi: Côù sao noùi "hoaëc theá giôùi Trôøi, hoaëc theá giôùi Ma, hoaëc theá giôùi Phaïm-thieân"? Chæ neân noùi theá giôùi Trôøi, theá giôùi Ngöôøi laø ñuû. Vì sao? Vì trong möôøi hieäu cuûa Phaät coù hieäu laø Thieân Nhôn sö. Do vaäy chæ neân noùi Trôøi vaø Ngöôøi laø ñuû? Ñaùp: Chö Thieân coù Thieân nhaõn, Thieân nhó, lôïi caên, trí tueä nhieàu, töï bieát maø ñi ñeán. Theá neân noùi laø theá giôùi Trôøi. Hoûi: Neáu trong theá giôùi Trôøi ñaõ goàm coù Ma, Phaïm; sao coøn noùi rieâng Ma hoaëc Phaïm? Ñaùp: Trong chö Thieân coù ba chuû lôùn: Thích-ñeà-baø-na-daân laøm Thieân chuû

hai nôi (Töù thieàn thieân vaø Tam-thaäp-tam thieân), Ma vöông laøm chuû coõi Trôøi Luïc duïc, Phaïm-thieân-vöông laøm Thieân chuû trong theá giôùi Phaïm thieân. Hoûi: Nhö coõi Trôøi Daï-ma, coõi Trôøi Ñaâu-suaát-ñaø, coõi Trôøi Hoùa Laïc thaûy ñeàu coù chuû, taïi sao chæ noùi coù ba chuû?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 10 466

Ñaùp: Thích-ñeà-baø-na-daân vöông nöông treân ñaát maø ôû, Phaät cuõng nöông treân ñaát ñoù maø ôû. Vì thöôøng ñeán choã Phaät, raát coù danh tieáng, nhieàu ngöôøi bieát ñeán. Coøn Ma vöông thì thöôøng ñeán quaáy raày Phaät, laïi laø chuû cuûa taát caû coõi Duïc. Caùc trôøi Daï-ma, trôøi Ñaâu-suaát-ñaø, trôøi Hoùa Laïc ñeàu thuoäc Ma vöông. Laïi nöõa, noùi theá giôùi Trôøi, thì Trôøi cuûa ba coõi ñeàu thuoäc veà Trôøi. Ma laø chuû cuûa taát caû coõi Duïc, neân noùi rieâng. Laïi nöõa, Ma thöôøng quaáy raày Phaät, maø nay ñeán nghe thuyeát Baùt- nhaõ Ba-la-maät, thì caùc ngöôøi khaùc cuõng theâm loøng tín. Hoûi: Trong coõi Saéc coù raát nhieàu coõi Trôøi; taïi sao chæ noùi theá giôùi Phaïm thieân taäp hoäi? Ñaùp: Caùc coõi Trôøi cao nöõa thì khoâng coù giaùc vaø quaùn, khoâng thích taùn taâm laïi vì khoù nghe. Theá giôùi Phaïm coù boán thöùc (nhaõn, nhó, thaân, yù thöùc) vì deã nghe ñöôïc vaø vì ôû gaàn. Laïi nöõa, " Phaïm" nghóa laø ly duïc thanh tònh. Nay noùi theá giôùi Phaïm laø ñaõ noùi chung caùc coõi Trôøi ôû Saéc giôùi. Laïi nöõa, caùc coõi Trôøi khaùc chöa coù daân Trôøi, luùc kieáp sô sanh, Phaïm-thieân-vöông ôû moät mình trong Thieân cung, vaéng veû khoâng ai, taâm khoâng vui neân töï nghó: "Sao trong ñaây khoâng coù nhaân daân?" Baáy giôø trôøi Quang -aâm meänh tuyeät, öùng theo yù nghó kia maø sanh ñeán. Phaïm vöông beøn suy nghó: "Chö Thieân naøy tröôùc khoâng coù, theo yù nghó cuûa ta maø sanh ra, ta hay sanh ra chö Thieân naøy". Chö Thieân khi aáy ai cuõng töï nghó: "Ta töø Phaïm vöông sanh ra. Phaïm vöông laø cha cuûa ta". Do vaäy neân chæ noùi Phaïm theá giôùi. Laïi nöõa, caùc coõi Trôøi Nhò thieàn, Tam thieàn, Töù thieàn (caùc coõi cao treân Phaïm-thieân) thaáy Phaät, nghe phaùp, hoaëc khuyeán trôï Boà-taùt ôû taïi coõi Duïc, nhöng nhaõn thöùc, nhó thöùc, thaân thöùc ñeàu töïa vaøo theá giôùi Phaïm. Do vaäy neân noùi rieâng Phaïm theá giôùi. Hoûi: Taïi sao chæ noùi caùc Sa-moân, Baø-la-moân, maø khoâng noùi ñeán Quoác vöông, Tröôûng giaû vaø caùc chuùng khaùc? Ñaùp: Ngöôøi trí tueä coù hai haïng laø Sa-moân vaø Baø-la-moân. Xuaát gia thì goïi laø Sa-moân, taïi gia thì goïi laø Baø-la-moân. Caùc ngöôøi khaùc ñeå taâm vaøo söï vui ôû ñôøi, cho neân khoâng noùi. Baø-la-moân phaàn nhieàu hoïc trí tueä vaø caàu phöôùc, ngöôøi xuaát gia thì heát thaûy ñeàu caàu ñaïo, theá cho neân chæ noùi ñeán Sa-moân vaø Baø-la-moân. Trong haøng taïi gia, ngöôøi coù baûy ñôøi thanh tònh, sanh ra ñuû saùu tuoåi, ñeàu thuï giôùi, goïi laø Baø-la-moân. Trong haøng Sa- moân, Baø-la-moân aáy, coù ñaïo ñöùc, trí tueä cho neân noùi. Hoûi: Tröôùc ñaõ noùi theá giôùi Trôøi, sao nay coøn noùi ñeán Trôøi?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 10 467

Ñaùp: Thieân theá giôùi laø chæ Töù-thieân-vöông, Ñao-lôïi thieân; Ma laø chæ cho Tha-hoùa-töï-taïi thieân; Phaïm laø chæ cho Saéc giôùi. Nay noùi trôøi laø chæ cho

trôøi Daï-ma, Ñaâu-suaát-ñaø, Hoùa-laïc vaø AÙi-thaân v.v... trong Duïc giôùi. AÙi-thaân ôû treân Luïc-duïc-thieân, hình saéc tuyeät ñeïp, cho neân goïi laø AÙi-thaân. Hoûi: Taïi sao chæ noùi Caøn-thaùt-baø maø khoâng noùi ñeán caùc Quyû thaàn vaø Long vöông khaùc? Ñaùp: Caøn-thaùt-baø laø nhaïc thaàn cuûa chö Thieân, thöôøng ñi theo chö Thieân. Taâm noù nhu nhuyeán, phöôùc ñöùc keùm hôn chö Thieân. Caùc Quyû thaàn thuoäc trong Quyû thaàn ñaïo; Long vöông thuoäc trong suùc sanh ñaïo. Chaân-ñaø-la cuõng laø kyõ nhaïc cuûa trôøi, ñeàu thuoäc vaøo Trôøi; chung ôû cuøng ngoài vôùi ngöôøi maø aên uoáng, vaø kyõ nhaïc thì ñoàng vôùi Trôøi. Vua Caøn-thaùt- baø teân laø Ñoàng-lung-ma (Taàn dòch laø Thoï). Caøn-thaùt-baø, Chaân-chaân-ñaø thöôøng ôû hai choã, choã thöôøng ôû laø taïi giöõa nuùi Thaäp Baûo. Coù khi taáu nhaïc cho chö thieân ôû treân trôøi. Hai loaïi naøy thöôøng thay ñoåi giöõa cao vaø thaáp. Ngöôøi sanh trong boán chaâu thieân haï. Sanh ra coù boán haïng. Soáng raát laâu cho ñeán voâ löôïng tuoåi, soáng raát ngaén cho ñeán chæ möôøi tuoåi. A-tu-la laø aùc taâm, öa ñaáu tranh maø khoâng phaù giôùi, tu phöôùc boá thí lôùn, sanh ôû treân bieån lôùn, cuõng coù thaønh quaùch cung ñieän. Caùc vua cuûa A-tu-la aáy teân laø Tyø-ba-chaát-ña, Ba-leâ, La-haàu-la v.v... Nhö coù thuyeát keå: “Moät luùc noï, La-haàu-la A-tu-la vöông muoán nuoát maët traêng. Nguyeät thieân töû sôï haõi, gaáp ñi ñeán choã Phaät noùi keä: Phaät Theá Toân thaønh töïu ñaïi trí Con nay quy maïng cuùi ñaàu leã. La-haàu-la aáy naõo loaïn con, Xin Phaät thöông xoùt maø cöùu hoä. Phaät noùi keä cho La-haàu-la: Traêng hay soi toái laïi maùt meû, Laø ngoïn ñeøn trôøi giöõa hö khoâng. Saéc noù trong traéng ngaøn aùnh saùng, Ngöôøi chôù nuoát traêng, mau nhaû ra. Khi aáy La-haàu-la sôï quaù toaùt moà hoâi, lieàn nhaû traêng ra. Ba-leâ A-tu- la vöông thaáy La-haàu-la sôï haõi, nhaû traêng ra, noùi keä hoûi raèng: Ngöôi La-haàu-la vì côù gì Sôï haõi run raåy nhaû traêng gaáp? Thaân ngöôi moà hoâi nhö ngöôøi beänh, Taâm sôï baát an ñeán theá kia?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 10 468

La-haàu-la baáy giôø noùi keä ñaùp raèng:
Theá Toân duøng keä maø daïy toâi,
Toâi khoâng nhaû traêng, ñaàu vôõ baûy.
Daãu cho soáng ñöôïc, khoâng an oån,
Vì vaäy neân toâi nhaû traêng naøy.
Ba-leâ A-tu-la vöông noùi keä raèng:
Chö Phaät raát khoù gaëp,
Laâu xa môùi xuaát ät än,
Nhö caùc A-tu-la vöông, Long vöông, ñeàu ñeán choã Phaät, hoûi Phaät veà phaùp saâu xa, Phaät tuøy caâu hoûi maø giaûi ñaùp nghóa saâu, sao noùi khoâng theå ñaéc ñaïo? Hoûi: Trong naêm ñaïo chuùng sanh, Phaät laø Thaày cuûa Trôøi, ngöôøi, khoâng noùi laø Thaày cuûa ba aùc ñaïo, vì ba aùc ñaïo voâ phöôùc, khoâng coù phaàn laõnh thoï ñaïo phaùp, maø Roàng vaø Quyû ñeàu ñoïa vaøo trong aùc ñaïo? Ñaùp: Phaät cuõng khoâng noùi roõ naêm ñaïo. Noùi naêm ñaïo, laø do caùc thaày ôû Nhaát-thieát-höõu-boä. Caùc vò khaùc ôû phaùi Ñoäc-töû-boä (Baø-ta-phaát-ñoá-loä) noùi coù saùu

ñaïo. Laïi nöõa, neân noùi coù saùu ñaïo. Vì sao? Ba aùc ñaïo moät möïc thuaàn laø choã toäi loãi. Neáu phöôùc nhieàu toäi ít, thì goïi laø A-tu-la, Caøn-thaùt-baø v.v... choã thaùc sanh phaûi khaùc, vì vaäy neân coù saùu ñaïo. Laïi nöõa, ba aùc ñaïo cuõng coù leõ laõnh thoï ñaïo phaùp, song vì ít cho neân noùi khoâng. Vaø caùc Boà-taùt saép noái ngoâi vò Phaät, nhö tröôùc ñaõ noùi.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.